Nr. 96 (15.185). Lwów, sobota 29. kwietnia 1939. Rok LX.
Ч. 96 (15.185). Львів, субота 29. квітня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ПОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Британський парлямент ухвалив закон про обовязкову військову службу.

ЧЕМБЕРЛЕН ОСТЕРІГАЄ ОПОЗИЦІЮ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У четвер відбулась у брит. палаті громад дебата над вчорашньою урядовою заявою про введення загальної військової служби.

Чемберлен зясовував собі, що має за собою більшість та що не переконає опозиції, тому повторив лише трохи ширше вчорашні арґументи.

Він ствердив, що не мав змоги обговорити законопроєкту з опозицією, бо не було часу: законопроєкт необхідно було предложити перед промовою Гітлера. Про зміст тої промови брит. уряд не має ніяких інформацій, тому рішається незалежно від неї.

Опісля премієр остеріг лейбуристів, щоб вони не посували справи до такого стану, в якім прийшлось би розписати нові вибори; це поважно припізнило би введення у життя обовязкової військ. служби.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У ГОЛОСУВАННІ ПАЛАТА ГРОМАД ВІДКИНУЛА 380-МА ГОЛОСАМИ ПРОТИ 143-ОХ ПОПРАВКУ ПАРТІЇ ПРАЦІ ДО ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО ЗАГАЛЬНУ ОБОВЯЗКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ТА ПРИНЯЛА ТОЙ ЗАКОНОПРОЄКТ 376-МА ГОЛОСАМИ ПРОТИ 145-ОХ.

ТАКОЖ ПАЛАТА ЛЬОРДІВ УХВАЛИЛА ТОЙ ЗАКОНОПРОЄКТ.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ ДОПОВНЕННЯ БРИТІЙСЬКИХ ВІЙСЬК.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Льорд сторож тайної печати Андерсон, до якого належить оборона цивільного населення, повідомив, що з огляду на введення обовязкової військової служби, переведено ревізію т. зв. „зарезервованих професій", яких членів не приймали до добровольчої служби. У висліді цих змін 1,500.000 осіб звільнено зі зарезервованих професій. Між ними є 630.000 осіб у віці нижче 38 років, а це дає великі можливости рекрутації добровольців.

Людей у віці 38 до 50 років ужиють до протилетунської служби, до оборони побереж помічних відділів та до оборони цивільного населення.

М. ін. звільнено з поміж зарезервованих професій такі: державних і самоуправних урядовців, журналістів, друкарів, продавців та робітників текстильного, одягового та шевського промислу.

Політичні кола Франції оцінюють міжнародне положення оптимістично.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОМОВИ ГІТЛЕРА ЗМАЛІЛА.

ПАРИЖ, ПАТ. Французькі політичні кола оцінювали в четвер під вечір міжнароднє положення доволі оптимістично. На таку оцінку вплинули такі події:

1. вістки про становище югославянського уряду та про угоду з хорватами,
2. вістки про становище Румунії до німецького квестіонаря,
3. вістка про подорож Потемкіна до Софії та Анкари,
4. введення обовязкової військової служби в Англії.

З огляду на таку зміну ситуації промова Гітлера втратить поважно на значінні. Пресові кола Парижа трактували її спершу дуже поважно, як зворотну точку в міжнародній політиці — тепер уважають, що вона може внести нові дипльоматичні моменти та частинно відпружити або загнити ситуацію, але вже не буде вирішним чинником для тої ситуації.

Новий уряд Чехії та Моравії.

ПРАГА, ПАТ. У порозумінні з протектором, през. Гаха заменував новий уряд у такім складі:

премієр та міністер закордонних справ: ген. Еліяс;
освіта й культура: Кальфус;
справедливість: Капрас;
торговля і промисл: Крейчі;
шляхи: Садек;
публичні роботи: Гавелка;
рільництво: Ціпера;
суспільна опіка: Фаєрабенд.

Мін. Ґафенку не піддався британським намовам – твердить німецька преса.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецька преса твердить, що мін. Ґафенку не піддався англійським намовам, тому його побут у Льондоні розчарував британські урядові кола. Міністер Ґафенку — пише „Ессенер Националь Цайтунг" — зумів освободитися від „любовних обнять" політики окруження, він звернув на загальну площину побажання і пропозиції, які йому пороблено.

НАРАДА ҐАФЕНКУ З БОННЕ.

ПАРИЖ, ПАТ. В четвер в 11. год. відбулася перша розмова мін. Ґафенку з мін. Бонне, підчас якої був приявний Татареску.

Після розмови відбувся в салях міністерства закордонних справ сніданок, що його видав мін. Бонне з жінкою на честь румунського гостя.

У принятті взяв участь персонал румунської амбасади, міністри: Шотан, Сарро, Ренс, Кампінетті, Ля Шамбр, де Монзі, амбасадори Туреччини, Польщі й Англії, посли Греції та Югославії ґенерали, визначні парляментаристи і ін.

По принятті мін. Ґафенку й амб. Татареску відбули розмови з премієром Даладіє. По полудні приняв міністра Ґафенку през. Лебрен.

Кінець переговорів між Білгородом і Загребом.

БІЛГОРОД, ПАТ. В четвер в год. 11,45 оголошено офіційний комунікат, який повідомляє, що розмови між премієром Цветковічем та д-ром Мачеком, у справі ліквідації хорватського питання покінчилися. Небавом оголосять спільні постанови.

ПОРОЗУМІННЯ ПРЕДЛОЖЕНО РЕҐЕНТОВІ ДО АПРОБАТИ.

БІЛГОРОД, ПАТ. Як прем. Цветковіч вернувся літаком зі Загребу, його негайно приняв реґент кн. Павло. Якщо він заапробує порозуміння з д-ром Мачеком, він прийме на авдієнції премієра д-ра Мачека, опісля оголосить текст порозуміння та приступить до переговорів над новим урядом, який впровадить у життя порозуміння.

Вістку про порозуміння приняли в цілім краю з радістю.

Демонстрації у Празі.

ПРАГА, ПАТ повідомляє: В четвер відбулися в Празі перед памятником Вільсона маніфестації на честь американського президента. Довкола памятника зібралась юрба, площу перед памятником заложено квітами. Поліція розігнала маніфестантів та окружила памятник.

Протипольські бомбові замахи у Данціґу.

ДАНЦІҐ, ПАТ. 26. ц. м. в год. 20,45 до домівки польських митних урядовців у Кальтгофі на кордоні між Данціґом та Сх. Прусією вкинено петарду, яка вибухла і понищила всі вікна.

Того самого дня в год. 21,30 кинено другу петарду до мешкання залізничника-поляка Плята.

У звязку з цими подіями представник сенату відвідав польський ґенеральний комісаріят, висловив співчуття та обіцяв енерґійне слідство

ВОЄННІ КОРАБЛІ У ГІБРАЛЬТАРСЬКІМ ПРОЛИВІ.

ГІБРАЛЬТАР, ПАТ. З гібральтарської пристані виплили два британські воєнні кораблі.

В четвер в год. 10,50 причалив до Севти німецький панцирник з 6-ма підводними суднами та одним помічним, до Танжеру — два кружляки.

Югославянський міністр закордонних справ виїхав з Берліна.

БЕРЛІН, ПАТ. В четвер в 20 год. виїхав з берлінського двірця Фрідріхштрасебангоф міністр Марковіч, що провів 3 дні у Берліні. На двірці прощав його мін. Рібентроп, держ. секретар Вайцекер, італійський амбасадор та югославянський посол.

Перед візитою вожда німецької армії у Римі.

29. квітня приїде до Риму вожд німецької сухопутньої армії ген. фон Бравшіц. Приймуть його з великими почестями. 1. травня виїде ген. Бравшіц на 6 днів до Лібії.

Між миром та війною.

Львів, 27. квітня 1939.

Один англійський письменник писав з нагоди зміни року 1935/36: „Майбутні історики будуть 1936. рік тямити як вирішний рік, у якому державні мужі Европи остаточно дійдуть до висновку, що треба зберегти мир, або — що правдоподібніше — вони рішаться і допустять до того, щоб світ увійшов у стадію нової війни.“ Цю цитату подали ми не як приклад удатного чи невдатного пророцтва. Вона показує, що вже від кількох років бистрі обсерватори теперішніх міжнародніх взаємин не вміють їх окреслити одним означеним словом. Ні мир ні війна, радше одно і друге — з тією самою правдоподібністю. До того — якаж ріжниця між зміною 1935/36 року і сьогоднішнім положенням! Тодішній стан — це справжня ідиля у порівнянні з теперішнім. Чи можна казати, що істнує у світі сила, яка рішилась би на мир або війну і це точно окреслене своє рішення послідовно переводила б у життя? Саме 1936. рік розпочав той розділ европейських взаємин, який можна б назвати хронічною міжнародньою кризою та якої істотною прикметою є стан приспішеного процесу, незалежного від волі поодиноких людей, урядів і навіть народів. Почав він цю добу датою 7-го березня 1936. року, датою ремілітаризації Надренії. Якнебудь назвемо дальшу добу европейського розвитку подій: хронічною кризою, білою війною, збройним миром, чи, як хоче один французький щоденник, „маневрами“ оси Італія—Німеччина, які, хоч і не доказують катеґорично волі війни, проте помножують нагоди, що можуть війну розпутати, — переживаємо політичну революцію, що її зразка не находимо в дотеперішній історії людства. Чим та революція завершиться? Коли нарешті відозвуться гармати, які покінчать психозу нервового вичікування і почнуть новий розділ, хоч і страшний, проте зрозумілий для кожної людини, розділ справжньої війни? Здається, ми близькі до зрозуміння новітнього парадоксу: люди незабаром тужитимуть за війною як за чимсь ясним, окресленим, що заступила б теперішню виснажливу непевність...

Нема сумніву, що дальшої лявіни подій спинити не можна. Кожного, хто перелистовує історію останнього двацятиліття, просто поражають два факти: глупота версайського мира й апокаліптична реакція німецького народу на цю глупоту. Як можна було завязувати цей очевидний вузол конфлікту і не бачити його наслідків? Навіть ворогові сучасної Німеччини важко зрозуміти, чому вона — в теперішньому почутті своєї сили — мала б резиґнувати з майже трьох міліонів квадратових кільометрів, які у версайському трактаті втратила. Треба вжитися в психольоґію сьогоднішнього голодного, однак свідомого своєї вартости, німця, щоб признати, що він доти буде матеріялом для кожної розторощуючої акції, поки в світі істнуватиме такий „справедливий“ розподіл землі, де на найгустіше заселеному квадратовому кільометрі московської землі живе 7 людей, а на найгустіше заселеному німецькому (Рура) 1.000 людей! І — поки при тому він знатиме, що в 1936. р. Совіти вивезли лише 58.000 тон пшениці проти 571.000 тон, вивезених маленькою Мадярщиною! Ясно, що тут почуття національної кривди, степеноване голодом та амбіцією, доводить до найвищої натуги імперіялістичне бажання зробити порядок у світі, який так несправедливо і так цупко, незугарно й невміло береже колись нагарбані багацтва.

І тому, хоч в останніх днях настало деяке відпруження, хоч була інтервенція Рузвельта і введено загальну військову службу в Англії, то треба рахуватися з тим, що стан між миром і війною, з постійним ухилом у сторону війни, триватиме далі. Моральне і збройне поготівля сьогоднішньої Европи, матеріяльні тягарі і господарка, незвичайно зближена, майже ідентична з воєнною, ставитимуть далі до сьогоднішніх громадянств вимоги однакові, як у воєнному часі: вимоги важких господарських чинитьб, постійної готовости до якнайбільших жертв, до гарту духа і моральної дисципліни. Там, де ці воєнні диспозиції людських — сьогодні мирних — збірнот під впливом виснаження і нервів найскорше заломляться, там повстане прірва, створиться пригоже місце для нової агресії, нового вилому для тих, які ані нервів ані свого бажання напору не втратять.

У тому цікавому стані, де війну від мира буде чимраз важче відріжнити і де постійне моральне та збройне поготівля буде для того стану типічним, будемо свідками, як народи і держави будуть щораз більше підтягатися й усувати дотеперішні недостачі свого національного й державного життя. Безумовно, щілини їхньої національної чи державної структури, які у звичайних часах не загрожували б їм ніякими наслідками, можуть сьогодні стати небезпечні. Ось тому Англія заповнює свою щілину і вводить постійну військову службу, акт, до якого вона, здається, не була б здібна ще цілі століття. Ось і Югославія вигладжує свою хорватську щілину. Польща вирівняла в дечому свої внутрішні партійно-політичні ріжниці і тепер заповідає, що після національної, вона повинна довершити свою державну консолідацію.

Чи в нашому, українському національному орґанізмі нема щілин, які треба би в сьогоднішній історичній хвилині засипувати? Чи у нас можливе вже постійне моральне поготівля, якого сущною прикметою є здібність негайно й одностайно реагувати на зовнішню загрозу? Безперечно, сучасна історична доба з її могутніми спонуками глибоко переорала психіку українського народу. Він, можна сказати, змужнів, позбувся нетерплячки й наївности, його реакція на те, що діється у світі, глибша і спокійніша, ніж була ще перед кількома місяцями. Коли хтось захотів би порівняти сьогоднішній духовий і політичний перекрій нашого народу нпр. з тим, який витворився вже був у нього 1914 р. наслідком передвоєнного національно-політичного процесу, то станув би перед двома типами духового перекрою, яких порівняти не можна. Правда, наші найширші маси вже самі орієнтуються в складних умовинах европейської політики. Перед нами не стоїть проблема їхнього національно-політичного освідомлення, як стояла у 1914. р. Навпаки — це освідомлення, здається, вже таке велике, що саме його зріжничкування може створити нашу національну небезпеку, сьогоднішню українську національну щілину: серед нашого народу починають творитися політичні орієнтації, загрозливі своєю штивністю. Політичною помилкою є думати, що такі орієнтації вже можуть творитися тепер, що вже сьогодні вони політично оправдані. Ще більше помилковий є погляд, що нам потрібно кілька орієнтацій, що українське громадянство повинно поділитись. Саме навпаки! В нинішньому часі безупинного збройного і морального поготівля та постійної загрози вибуху українським моральним поготівлям повинно бути: таке вирівняння внутрішніх ріжниць, щоб у рішальному менті, коли він прийде, було можливе одно українське рішення, одна українська орієнтація.

Час вагань чи навіть політичних „сделок“ минув безповоротно. Прийшов новий час, який від одиниць і народів вимагає незвичайного підтягнення. В хвилині рішення він вимагатиме ризика екзистенції в буквальному цього слова розумінні, еґзистенції національної і фізичної. Між миром та війною повинна йти наша підготова в тому напрямі, щоб це ризико було якнайменше

Після запиту Рузвельта
та відповідей деяких держав Німеччині.

(Від нашого кореспондента)

Женева, 24. квітня 1939.

На запити Німеччини, спрямовані до Швайцарії та деяких інших держав, чи вони знали наперед про заклик президента Злучених Держав Америки та чи вони почувають себе загроженими, відповіла Федеральна Рада, що „вона не знала наперед про намір президента Рузвельта звернутися до німецького й італійського уряду з закликом до миру та що вона має довіря до поваги швайцарської невтральности, яку Конфедерація боронитиме зі своєю армією і яку Німеччина та інші сусідні держави виразно визнали“. До цієї офіціяльної заяви додав „Журналь де Женев“ таке повідомлення з Берна: В сучасній ситуації це становище швайцарського уряду єдино можливе. Але треба передбачити ролю, яку ця відповідь Федеральної Ради разом з іншими такими відіграватиме в гострій грі між Вашингтоном з одного і Берліном та Римом з другого боку.

У статті на цю тему згаданий денник вище між іншим так: „Відповідь на питання, поставлене в такій формі, можуть бути лише негативні і нема сумніву, що Гітлер використає ці однозгідні відповіді, щоб відповісти Рузвельтові, що його інтервенція недоцільна та що він хоче запобігти уявленим небезпекам. Швайцарія, як і інші малі держави, не може твердити, що їй Німеччина безпосередньо загрожує. Двічі Гітлер заявив найвиразніше, що „він поважатиме завжди, щоб там не сталося, швайцарську незалежність і невтральність“... У неспокійному часі перед зустрічею в Мінхені не було повідомлень про якусь концентрацію військ здовж Рену і це дозволило нам гадати, що на випадок війни ми не булиб предметом несподіваного нападу. Хоч у німецьких календарях зараховують німецьких швайцарців до німців, що перебувають поза межами німецької держави, проте берлінський уряд не ставив до нас ніколи офіціяльних ревіндикацій на расовій основі“.

Рузвельт не буде, розуміється, питати Швайцарії, чи вона порозумілася з іншими невтральними державами раніш, ніж дати свою відповідь Німеччині. Голяндська відповідь анальоґічна до швайцарської. Відповідь Швеції, хоч тільки устна, властиво рішучіша, ніж швайцарська, принаймні щодо громадських настроїв у цій країні. До відповіді міністра Сандлера, зрештою добре відомого в Лізі Націй, додав поважний „Свенска Дагбладед“: „Як інші північні держави Голяндія та Швайцарія, і Швеція не бажає ніякої оборони великодержав. Протекторат годі получити в засадою невтральности і Швеція гадає, що найкращою гарантією є спроможність спонукати поважати невтральність“. Коли соціялістична партія Швайцарії зажадала при кінці свого конгресу, щоб навязати нормальні дипльоматичні та господарські зносини з СССР, то шведський премієр Гансон зажадав у своїй промові з нагоди 50-ліття шведської соціяльної демократії лише найбільш суворо дотримати невтральности.

На відповідь Швайцарії, якої невтральність належить до клясичних, не могла, розуміється, не вплинути загальна політична ситуація на південному сході Европи у кількох днях по американській інтервенції. Відвідини Марковича у Венеції мали добрий вплив на відносини поміж Білгородом, Будапештом і Берліном, тільки в тому напрямку, що про відношення

Югославії до заклику Рузвельта взагалі не треба було питати. Припускають навіть можливість, що вона приступить до протикомуністичного пакту. Рим заходжується довести до угорсько-югославянського пакту ненападу. Звертають тут також увагу на намагання італійського уряду знормалізувати угорсько-румунські відносини, яке йде так далеко, що Угорщина має навіть вигляди дістати доступ до Адрійського Моря. У звязку з цими заходами Італії подорож міністра Гафенку до Берліна має мати особливе значіння.

Коли держави, у справі яких уважав потрібним інтервеніювати президент Рузвельт, поділено фактично на дві групи, тих, які треба питати, і тих, яких не треба питати, то до цієї останньої групи належить без сумніву Еспанія та СССР і то з причин діяметрально протилежних. По відповіді Калініна Рузвельтові становище Москви не підлягає вже ніякому, навіть формальному сумнівові.

Тим більше значіння дістає політична позиція держав, положених поміж СССР та Німеччиною, в першу чергу Польщі. Тутешня кореспонденція „Телепрес" подала голоси „Курієра Польского", „Експресу Поранного" та „Курієра Поранного", назагал неприхильні до англьо-совітських переговорів про пакт взаємної помочі. Вони скріпили тут переконання, що виразно неприхильне становище держав поміж Балтійським та Чорним Морем до якоїсь мілітарної співпраці поміж Великобританією та СССР може спонукати Льондон до якоїсь зміни своєї дотеперішньої політики на сході Европи.

М. Данько.

З польськоі преси.

Чи Мадярщина належить до оси Рим — Берлін?

Всілякі сумніви щодо відповіді на це питання намагається розвіяти п. Бенедикт Ельмер у „Роботніку" (ч. 117 з 27-го квітня ц. р.) у статті п. н. „Диплсматична боротьба за Балкан. Роля Мадярщини в „осі" Берлін—Рим". Він наводить низку заяв мадярських міністрів Телекія і Чакія і каже:

„Не можна мати сумніву на підставі наведених вгорі офіційних заяв, що Мадярщина найтісніше звязана з осею Берлін—Рим. Але польський читач, засуджений виключно на звідомлення польських телеграфічних аґенцій, не дістає деяких важних закордонних текстів у повному вигляді і не може виробити собі правильного погляду на закордонну політ. дійсність. Якщо нас память не оманює, заява гр. Телекія з 17-го березня не була проголошена у польській пресі. Зміст тостів виголошених у Римі 19-го квітня ПАТ подав у скороченні, поминувши зовсім італійські та мадярські уступи, що відносяться до оси Берлін—Рим.

„В „Курієрі Поранім" появилася 24-го квітня стаття п. н. „Після відвідин мадярських міністрів у Римі. — Італійське посередництво на Балкані". Не погоджуємося з півофіційним оптимізмом щодо італійського „посередництва" на Балкані, особливо, буцімто італійська політика суперечна з осею Берлін—Рим. Гадаємо, що вказана стриманість, бо справи щойно діються і вимагають дальшої обсервації. Але звертає увагу така кінцева замітка „Курієра Поранного": „Здається, що Будапешт розуміє тепер, що занадто далеко посунувся у своїй співпраці з берлінським партнером „оси", що слухаючи його підшептів ступив на небезпечну дорогу. Тому наближення до Риму й використовування італійського посередництва для наладнання справ Мадярщини з Югославією і потім безсумніву з Румунією вказує на те, що Будапешт тверезо оцінює положення.

„Є деякий поступ, коли інспірований щоденник признає — що ми нераз заповідали — що Мадярщина під впливом „оси" ступила на небезпечну дорогу. Але чи вона завернула з тієї дороги, дозволимо собі сумніватися. Непроголошені у польській пресі мадярські й італійські заяви приневолюють до іншої оцінки."

Автор твердить, що Мадярщина не може навіть пробувати політики незалежної від „оси".

„А чого хоче „вісь" — пише він — то висловив (20. квітня) тижневик „Крітіка Фашіста", який видає міністр виховання Боттаі, член великої фашистівської ради: **„Рішення прийде в західній частині Середземного Моря і над Реном. У вичікуванні години порахунку для держав „оси" вказана невтралізація східнього фронту. В тій цілі треба знетралізувати небезпечні вогнища на Сході і не зовсім певним приятелям накинути умовини боротьби, які їм докажуть, що всяка думка послабити звязки з нами невказана."**

З цього — каже п. Ельмер — виходить, що „посередництво" Італії на Балкані змагає до невтралізації Сходу в інтересі „оси". І на закінчення статті автор питається: „Чи ще далі — не зважаючи на тільки розчарувань — покутує в Польщі чудесна віра в невтральність?"

Для ясности наведених уривків подаємо заяву мадярського премієра гр. Телекія у парляменті 17-го березня ц. р.: **„Наша поведінка і наш спосіб діяння були можливі внаслідок швидкого рішення Німеччини і завдяки близькій приязні, з якою Німеччина й Італія, оба великі і старі приятелі Мадярщини до нас відносилися й відносяться, як теж завдяки політиці, яку ведемо спираючись на Німеччину й Італію."** („Роботнік", ч. 117 з 27-го квітня ц. р.). Не треба підкреслювати, що це „швидке рішення" Німеччини торкається прилучення Карпатської України до Мадярщини та створення спільної польсько-мадярської границі.

Ради консервативного „Часу" для „Звйонзку Шляхти Заґродовей".

У статті п. н. „Регабілітація шляхотської традиції" варшавський консервативний „Час" (ч. 110 з 22-го квітня ц. р.) пише, що „Звйонзек Шляхти Заґродовей" поклав собі два завдання: 1) припинити процес українізації людности польського походження і 2) ревіндикацію душ для польщини. Про ці завдання „Час" пише в другій статті п. н. „За правильне промощування шляхів для польщини у Східній Галичині" (ч. 113 з 25-го квітня ц. р.) ось що:

„Це безсумніву правильні завдання, завдання, щодо яких можна і треба висловити побажання, щоб вони вдалися якнайкраще. Але саме тому це не байдужа річ, як „Звйонзек Шляхти Заґродовей" ці завдання думає виконати. Коли йде про перше з них, то воно подекуди легке. При відповідній орґанізації суспільного життя, шкільництва, науково-культурних імпрез, світлиць і т. д. втримувати й закріплювати свідомість та почуття приналежности до польського народу не особливо важке. Зате багато труднішим завданням є ота згадана вгорі ревіндикація душ для польщини, тобто будити ту польщину, що нераз від поколінь приспана."

Автор статті п. Е. М. пише про пресову конференцію, яку в Перемишлі зорганізував „Звйонзек Шляхти Заґродовей" (про цю конференцію була мова в „Ділі" — Ред.) та про ті числа, якими на тій конференції ілюстрували розвиток „Звйонзку" та його успіхи між іншим і в ділянці згаданої ревіндикації душ. Автор має деякі сумніви щодо справжньої вартости тих успіхів.

„Повторюємо з притиском — пише він — що ми далекі від того, щоб квестіонувати величину успіху праці „Звйонзку Шляхти Заґродової", але з однаковим притиском стверджуємо, що кількісні успіхи мусять іти впарі з якісними. Тож нехай провідники „Звйонзку" пильно дбають, щоб ті, які до нього вступають, робили це з глибокого внутрішнього переконання, тому, що справді почуваються поляками, що розуміють та відчувають шляхотську традицію своїх родин. Але якби до „Звойнзку Шляхти Заґродової" мали приступати люди не внаслідок того, що в них пробудилася польщина, але зі страху або інтересу, тоді успіх діяльности тієї організації на полі скріплювання польського елементу у Східній Галичині був би дуже проблематичний. Більше навіть. Був би під деяким оглядом шкідливий. Бо міг би створити фальшиву картину дійсности, фіктивну картину, яка могла би з черги спричинити відємні насідки в ділянці державної меншинної політики у Східній Галичині."

Автор висловлює надію, що „Звйонзек Шляхти Заґродовей" зрозуміє якслід це своє завдання, що поведе акцію „ревіндикації душ", яка розрахована на довгі роки, так, щоб осягнути тривкі успіхи. Автор бере вкінці під увагу твердження „Звйонзку", що він у відношенні до непольської людности не має денаціоналізаційних тенденцій і приходить до висновку, що при всій тій праці й акції „Звйонзку Шляхти Заґродовей" можна знайти спільну мову з українцями.

Українські виборці!

В ДНЯХ 28. І 29. Ц. М. ВІД ГОД. 10. ДО 12. І ВІД 17. ДО 21. БУДУТЬ ВИЛОЖЕНІ В ЛЬОКАЛЯХ ОКРУЖНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ ДО ПУБЛИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ОСТАТОЧНО УСТІЙНЕНІ СПИСИ ВИБОРЦІВ.

ОБОВЯЗКОМ КОЖНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИБОРЦЯ Є ПРОВІРИТИ, ЧИ ВІН Є ВМІЩЕНИЙ В СПИСІ.

ЯКЩО ВАС ПОМИНУЛИ У СПИСІ, ЗГОЛОСІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО В КАНЦЕЛЯРІЇ ТЕХНІЧНОГО ВИБОРЧОГО КОМІТЕТУ, ПАСАЖ ГАВСМАНА 6. II. П.

ТЕХНІЧНИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ.

РЕПАТРІЯЦІЯ СЛОВАКІВ ІЗ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. Урядово повідомляють, що словацький уряд веде переговори з мадярським урядом у справі репатріяції словаків, що мешкали в Карпатській Україні.

—o—

ПОКРАЩАЛИ ВЗАЄМИНИ НІМЕЧЧИНИ З ВАТИКАНОМ.

РИМ. „Стампа" обговорюючи проблему взаємин між Німеччиною та Ватиканом, пише, що багато познак вказує на те, що ті взаємини дещо покращали.

—o—

МІНІСТР ҐАФЕНКУ ПРИБУВ ДО ПАРИЖА.

ПАРИЖ, ПАТ. Румунський міністр закордонних справ Гафенку прибув учора вечором до Парижа з Льондону. На двірці ждали на нього мін. Бонне, амбасадор Татареску та югославянський посол Пуріч.

—o—

ФОН ПАПЕН У ЦАРГОРОДІ.

ЦАРГОРОД, ПАТ. Амбасадор фон Папен поїхав до Царгороду в понеділок.

Далі припиняють діяльність українських товариств.

ТОВМАЧЧИНА

В селі Клубівцях, повіт Товмач, припинили діяльність усіх наших товариств, бо один сільський хлопчина побив хлопчину шляхотського, з того зроблено політику і це дало старостві притоку розвязати всі установи в селі. Те саме товмацьке староство пристосувало ті самі санкції до українських установ у Пшеничниках, тогож повіту; причина тут та, що молодь вечорами співала по селі, чим „заклуцала спокуй і пожондек".

Як подав на днях „Век Нови", станиславівське староство відкликало своє зарядження в справі припинення діяльности „Сокола" в Блюдниках. рок.

ЖУРАВЕНЩИНА.

Дня 25. IV. ц. р. припинили діяльність читальні „Просвіти в Старому Селі в Журавенщині. Читальня в Старому Селі була під кожним оглядом найкращою клітиною нашого національного життя в Журавенщині. Зорганізована в читальні молодь була прикладом для цілої околиці. Це вже 11-а з черги читальня „Просвіти", якої діяльність припинило у нас староство в останніх кількох тижнях. —ро.

САМБІРЩИНА.

Повітове староство в Самборі припинило діяльність читальні „Просвіти" і кружка „Сільського Господаря" разом з „Хліб. Вишколом Молоді" в селі Кобло Старе, волость Старий Самбір-село.

Европа має 9 міліонів вояків під зброєю?

ПАРИЖ, 27. 4. „Парі Суар" подає прецікаву статистику про стан збройних сил поодиноких европейських армій в Европі. **Франція**, не рахуючи кольоніяльних частин, має поверх **міліон вояків**, з того 500 тисяч чинної служби, 250 тисяч змобілізованих річників та 250 тисяч резервістів, що їх покликано індивідуально. **Польща має міліон людей, з того 400 тисяч в** чинній службі та 600 тисяч запасних, що їх покликано під зброю. Німеччина 2 міліони людей, з того 1,500.000 в чинній службі та деяку скількість резервістів, покликаних на вправи (пригадуємо ще недавній розпорядок про перевишкіл старих річників, які ще не відбували військової служби). Італія — 1,200.000 — 1,300.000 людей (пять річників під зброєю). Совіти 2 міліони (армія в мирному стані). Румунія — пів міліона та Еспанія — пів міліона. Про стан мадярської, югославянської, болгарської та кількох інших менших европейських держав „Парі Суар" нічого не подає. Якби до цієї статистики додати ще й інші держави, то подана вгорі цифра, мабуть сильно перескочила б 10 міліонів людей під зброєю.

Ендеки за совітською приязнею.

ВАРШАВА, 27. 4. Головний комітет „Строництва Народового" видав по дводенних нарадах комунікат, в якому між ін. стверджує, що Польща, яка на німецькі домагання у справі Данціґа, автостради на Поморі і Богумина відповіла мобілізацією, рішена не тільки боронити з цілою рішучістю інтегральности своїх границь і недоторканости своїх прав, але повинна теж признати, що незалежність Румунії та повна незалежність Литви від німецьких впливів творять її життєвий інтерес.

Із цим вяжеться теж справа взаємин польсько-совітських. Ці взаємини сперті на пакті неагресії та на господарських умовах повинні — на думку Головного комітету „Строніцтва Народового" — ще більше поглибитися.

Італійські здогади про промову Гітлера.

РИМ, ПАТ. „Стампа", обговорюючи в кореспонденції з Берліна промову Гітлера, передбачує, що він відповість президентові Рузвельтові й наведе відповіді, які дістав від держав, що до них Німеччина звернулася зі запитом, чи вони почуваються загрожені Німеччиною. В засаді — здогадується кореспондент — промова Гітлера не буде сильно ріжнитися від недавньої промови Мусолінія, виголошеної на Капітолі. Крім того в Берліні передбачують, що канцлер Гітлер торкнеться взаємин Німеччини з Ватиканом.

АМЕРИКА СЛУХАТИМЕ ПРОМОВИ ГІТЛЕРА В 5. ГОД. РАНО.

Преса німецька пише про напруження з яким політики цілого світу вичікують на сьогоднішню промову Гітлера. „12 Ур Блят" пише, що зацікавлення промовою в Америці таке велике, що багато американських сеқаторів має встати в год. 5. рано (12 год. вполудне европейського часу), щоб вислухати промови Гітлера, що її трансмітуватиме радіо.

—o—

ШВАЙЦАРІЯ ВИЗНАЛА СЛОВАЦЬКУ ДЕРЖАВУ.

БРАТИСЛАВА, ПАТ. Урядово повідомляють, що словацьке міністерство закордонних справ дістало ноту швайцарського політичного департаменту з повідомленням, що швайцарський уряд визнав словацьку державу.

—o—

НІМЕЦЬКА ЕСКАДРА ПЕРЕПЛИЛА ВЖЕ ҐІБРАЛЬТАР.

ҐІБРАЛЬТАР, ПАТ. **Німецькі кружляки й торпедовці переплили сьогодні рано Ґібральтарський пролив і в год. 8. рано вони причалили до пристані в Севті.**

—o—

ЧИ ЮГОСЛАВІЯ ПРИСТУПИЛА ДО ДЕРЖАВ ОСІ?

БЕРЛІН, 27. 4. Югославянський міністр закордонних справ Маркович відбув у Берліні розмови з Ґерінґом, Геесом і мін. Рібентропом. Німецька преса привязує до відвідин югославянського міністра величезне значіння та багато про них розписується, підкреслюючи, що Югославія прилучилася до держав осі Рим—Берлін.

ПАТЬОМКІН ПРИБУВ ДО СТАМБУЛУ.

СТАМБУЛ, 27. IV. ПАТ. Заступник народнього комісаря закордонних справ Патьомкін прибув до Стамбулу, звідки він виїздить до Анкари.

РАЙ КАРР. 2)

Стримане слово.

А прецінь щось, — а властиво хтось приніс переміну. А той хтось то був високий, поважний чоловік, одягнений у непорочний, сметанковий шовковий одяг. На ногах у нього були чистенькі білі полотняні черевички, на голові полотняний шолом, який у Льондоні вважають за цілком коректний капелюх, хоч у Меданзі він викликує веселість і посмішку глядачів. Чоловік був розпалений і обтирав заєдно своє лице величезною шовковою хустиною до носа.

Гартій стрінув його чемно і легко кивнув головою на привіт. Виглядало, що то якийсь турист, багатий.

Новий гість завагався, побачивши порожню кімнату, а вкінці наблизився до стола до Гартія.

— Дозвольте тут усісти... Можна?. . Дякую! А то пекольна горяч! Гей, кельнер, пива! Чи гадаєте, що це буде добре на таку спеку? — звернувся знову до Гартія.

— Саме тому я його пю, — відповів той, шкірячи зуби.

Заки кельнер надніс пиво, гість вийняв золоту папіросницю і попросив Гартія закурити. Його кортіло бути чемним і він розказував:

— Щойно вчора я сюди приїхав, а що ми відїзджаємо здовж побережжя вже завтра, то мене скортіло дещо тут побачити, наскільки можна використати вільний час.

— Так, так, я розумію — потакнув Гартій. — Нема тут і так багато чого бачити.

— Но так, але це залежить від того, хто як на що дивиться. Ми бачили, наприклад китайську святиню, святу черепашину жиску на воду і любувалися прегарним видом з гори Плезент. А моя жінка, і то факт, так тим переситилася, що нині воліла лишитися дома.

- Чи не радий той турист хоч трішки з того, що жінка його лишилася дома? — подумав Гартій.

— Ось чому я теперечка самий. Та мене зняла охота не пропустити нагоди і побачити базар. Вельми мальовничий! Правдивий Схід!

А по хвилинці додав:

— Моя жінка дуже не любить базарних запахів!

З того Гартій майже упевнився, що той, так гарно одягнений чужинець почуває себе, як той школярик, якому вдалося висмикнутися поза школу і зробити собі вакації.

Ще якийсь час балакали про Меданґ, прибережні кораблі, найгарніші проходи в горах, спеку. Гартій представився туристові:

— Я з фірми Гартій і Спілка. Може довелося вам чути коли про мене?

Той німо і політично заперечив головою.

— Ах так, може і ні! Тепер всі інтереси дуже кепсько йдуть. Дуже кепсько!

А в серці Гартій дуже був вдячний кімнатному сутінкові, що закривав діри в його черевиках і не позволяв доглянути його дешевий, подертий одяг, від кількох днів не чищений.

— Я звуся Оллфой! — вимовив турист, скінчивши пиво. Напиймося ще по склянці! Не згордуйте! Випадок особливий, знаєте.

І Гартій пристав.

Коли склянки знову наповнилися, Оллфой заявив, що він цікавиться ріжними зразками мистецтва.

— Або властиво не так я, як моя жінка. І коли я переходив через базар, я шукав за чимось, що було б варте купити. Думаю собі, може черепашина. Чи меданґова черепашина має розголос?

— Ледви чи має!

Джім Гартій став тепер швидко думати. Якщо тому чоловікові потрібна черепашина, то він її може мати. Але, розуміється, гість повинен заплатити найвищу ціну. В тому бачив Гартій надію на гарний заробіток.

— Черепашина! Я, думаю, що можу вам показати відповідного продавця. Найбільша частина тих туземних продавців, то самі грабіжники.

Оллфой притакнув розумно.

— І я так думаю і не зношу, якщо мене хтось ошукує. Таксамо не терпить цього моя жінка.

Пиво зачало вже в ньому ділати, він повернувся фаміліярно через стіл і став говорити:

— Сказати правду, мені треба чогось першої кляси, і направду вартісного, щось такого, як статуя Будди або щось подібного. Щось такого, думаю, щоби було приємною несподіванкою для моєї жінки. Ця спека і оглядини місцевости так доїхали їй, що нема ради. Може якийсь гарний дарунок міг би її добре настроїти.

— Що-ж! На світі є багацько таких жінок, — скликнув Гартій прижмурюючи око. — А деякі з них інакше не задобрите, як тільки щораз то новими дарунками і усміхами. Чиж я цього не знаю?

Оллфой закурив другу папіроску.

— Ви розумієтеся, видко, добре на жінках.

— Трохи, та не без причини, я знаю їх аж забагато. Через них то я опинився тут у Меданзі і через них задумую жити повік на Далекому Сході.

(Продовження буде).

Економічний огляд.

Життя і праця в обставинах воєнної небезпеки.

ГАСЛО „НЕБЕЗПЕЧНОГО ЖИТТЯ" І ЙОГО ПРОПАҐАНДА.

Нема в Европі країни, де голосні в останніх часах воєнні алярми не тривожили б настроїв, не впливали б на темпо праці, на вибитий частинно з нормальних рейок хід господарських справ, на формування плянів, що досягають майбутности. І ось преса, яка, сповняючи інформаційну службу, чимало причинилася до появи воєнної психози, намагається спинити наслідки, що й без війни можуть накоїти дуже багато лиха.

В найновішому числі „Жінки" поміщена цікава передовиця „Віч-на віч з небезпекою", яка починається обширним цитатом з паризького щоденника „Тан".

На думку цього щоденника — золотий вік права, ладу й безпеки минув безповоротно. Культура, що має створювати безпеку, цофнулася на кількасот літ. **Жити небезпечно.** В тій ситуації людина Сходу дожидала б увесь час з резигнацією приходу небезпеки. Людина Заходу свідомо вирішує жити в небезпеці, жити небезпечно. Тобто — зжитися з небезпекою, вважати її старим, хоч і прикрим знайомим, виявляти їй легковаження і глибоку погорду **та влаштувати своє життя так, немов би небезпеки не було.**

Як це можливе?

„Вміти жити небезпечно — пише „Тан" — це просто жити так, якби небезпеки не було. Загрожують нам? Гаразд! **Працюймо всі так, нібн нам ніщо не погрожує.** В Европі нема вже безпечного схову ні для майна, ні для людей. **Ховати гроші в панчоху не поможе й не вирятує. Відкладати виконання леліяних у мріях плянів корисної будови, дохідного підприємства, корисної льокати — це однозначне з резигнацією назавжди.** Відсунутись від слушної втіхи життя, від приємностей суспільної діяльности у відокремлення — це нічого не поможе.

Отож треба робити все навпаки. **Треба рискувати, творити, льокувати, наладнувати, будувати, плекати.** Треба жити й діяти так, якби жили ми й діяли в найбільш безпечних і спокійних передвоєнних днях. Треба спонукувати, щоб справи йшли й ворушились, щоб життя кипіло... **А передовсім треба працювати, працювати і працювати якнайкраще і якнайуспішніше.** Тільки вміючи жити небезпечним і повним водночас життям, будемо успішно творити безпеку"...

Цитуючи ці думки чужинецької ґазети „Жінка", чи пак авторка статті С. Л., навязує до тривожних настроїв **у нашому, українському середовищі,** де теж є всі ознаки передхуртовинної психози, яка гальмує життя і працю.

„Десятки, сотні й тисячі рук не працюють з відповідною енергією, застоюються й це відбивається на творчому процесі нашого всенаціонального варстату. Дехто з погордою починає дивитись на тих, що спокійно працюють та намагаються викликати глум над ними, мовляв — пощо працювати, за тиждень, місяць хто зна що буде! Ще дехто вже й у паніку бавиться й заражує панікою інших. Фатальний „що-чуватизм", як це явище назвав один наш фейлетоніст, стає модою, психозою, язвою. Його прояви: **люди залишають щоденну працю і вижидають чогось — самі не знають чого.** „Що-чуватизм" заразливий, він поширюється зі швидкістю і завзятістю повоєнних пошестей. А проте не треба нікого переконувати: **якщо не йдемо вперед і зупиняємося, то нас почнуть випереджувати, відсувати зі шляху, займати наші місця".**

Висновки слушні. І запозичена у французькій ґазеті концепція, щоби **пропаґувати гасло „небезпечного життя" актуальна і потрібна нам не менше, ніж французам.** Авторка статті в орґані „Союзу Українок" уважає, що великою місією української жінки в теперішніх лячних часах є це гасло розпропаґувати. Та цю місію повинні сповняти **всі,** які розуміють руїнницьку силу пасивного вижидання, або нервових відрухів. У першу чергу є це завданням преси. „Діло" по змозі це завдання сповняє.

ДЕЩО ПРО ВОВНУ.

Всі ми носимо на собі щось з вовни: одяг, светер, капелюх, рукавиці, краватки та інші частини гардероби. У звязку з цим не зайве буде дещо сказати про цей такий поширений і такий потрібний людям сирівець.

Вовну постачають нам деякі породи кріликів, кози, верблюди і вівці. Більшість вовни походить саме від цих останніх тварин, себто від овець і тут займемося тільки овечою вовною.

Річна світова продукція овечої вовни є пересічно 1.700.000 тон. Цю скількість вовни витворює понад пів міліярда овець, що їх годують по всьому світі.

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ ВАРТІСТЬ ВОВНИ?

Не кожна вівця дає однакову вовну. Є раси овець, наприклад мериноси, що дають дуже тоненьку вовну, яка складається з самого т. зв. пуху і є раси овець, що дають мішану, т. зв. грубу вовну, яка складається з тоненького пуху, але теж і з грубих волосків т. зв. шерсти. Є теж ціла скаля посередніх овечих рас. Грубість вовни міряємо в мікронах (1 міліметер = 1.000 мікронів).

Найтонше павутиння має — 2.5 мікрона.

Нитка шовкопрядки має 10 мікронів.

Пушок кашмірської кози має 10—15 мікронів.

Овеча вовна найтонша має 9—18 мікронів.

Овеча вовна тонка має 18—25 мікронів.

Овеча вовна середня має 25—40 мікронів.

Овеча вовна груба має до 90 і більше мікронів.

Мрією кожного фабриканта вовни є така вовна, де кожний волосок був би таксамо грубий і таксамо довгий, як другий. Тому, бо з такої ідеально „вирівняної" вовни можна би прясти дуже рівні нитки, а з них ткати дуже рівні матеріяли. Зовсім вирівняної вовни нема. Але є раси овець, що дають майже вирівняну вовну (мериноси, цигайські вівці). В інших овечих рас подибуємо цілу скалю родів вовни, від дуже вирівняних до зовсім невирівняних, де найтонші волоски мають по 18—20 мікронів грубости і 3—4 цм довжини, а найгрубші по 70 і більше мікр. грубости і по 20—30 цм. довжини. Вартість вовни та її ціна залежать саме головно від ступня її вирівняння. Вовна овець, що їх годують наші селяни, належить назагал до типу вовни дуже невирівняної. З найтоншої і найбільше вирівняної вовни виробляють дорогі тоненькі сукна. Найширше пристосування має нині тонка і середня відповідно вирівняна вовна. З грубої невирівняної вовни виробляють грубе селянське сукно, коци, тощо.

50.000.000 ЗОЛ. ДЛЯ НАШИХ СЕЛЯН!

Власна продукція вовни покриває в Польщі тільки малу частину консумції. Бачимо це із такої табелі:

	Рік 1928	1934	1936	1937
Польща випродукувала вовни тисяч тон	4	5	4.8	5
Польща імпортувала вовни тисяч тон	17	19	27	23
Польща заплатила за імпорт вовни міліонів зол.	181	82	108	107
Разом Польща спотребувала вовни тисяч тон	21	24	31.8	28
Отже власна продукція вовни покриває в Польщі запотребування на цей сирівець тільки в	1/5	1/5	1/6	1/5

Овець у Польщі є нині трохи понад 3 міліони. З цього яких півтора міліона, отже майже половину, годують наші селяни в Карпатах (200.000), на Волині (240.000), на Поліссі (480.000) і т. д. Фахівці стверджують, що в Польщі є місце на 4—5 разів стільки овець, як їх годують нині. При такій скількости овець Польща могла б усю потрібну вовну продукувати в себе. Зокрема найкращі, найбільше сприятливі природні умовини для розвитку годівлі овець існують на наших землях. Як ми вище бачили, Польща платить за імпорт вовни щороку поверх 100 міліонів зол. При гарному розвитку в нас вівчарства майже половина цієї суми ц. зн. кругло 50 міліонів зол. могло б щороку йти до кишені наших селян за саму вовну. Крім цього щонайменше вдруге стільки мало б наше селянство за баранину, будз та інші овечі продукти.

Годівля овець стоїть у нас нині на небувало низькому рівні. **Треба її піднести.** Гарно поставлене вівчарство дуже сильно причинилося б до піднесення рентовности наших селянських господарств, а в деяких сторонах (Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, Поділля), стала б чинником справжнього добробуту, нового кращого життя. Працює в цьому напрямку „С. Господар" та „Маслосоюз". Тут коротенько підмітимо, що в справі розвитку у нас годівлі овець **може і повинен робити, наш широкий загал.**

1. Наші передові хлібороби, зокрема наприклад наші сільські священики в Карпатах та на Підкарпатті, повинні розбудувати у своїх господарствах галузь овечого промислу, а при цьому не тільки збільшити скількість цієї тварини, але теж (і це передусім!) піднести якість овець, старатися про ліпших по змозі расових баранів, тощо. З них візьмуть собі приклад широкі маси хліборобів.

2. Вівчарськими справами повинні пильно зацікавитися наші Кружки „С. Господаря" та громадські ради.

Якщо йде про найширшу масу наших, зокрема міських консументів, то вони можуть дуже сильно причинитися до розвитку в нас годівлі овець, ось як: Купувати овечі продукти тільки в наших фірмах і тільки такі, що походять від наших овець (коци, ліжники, самороби, бриндзю, трикотарські вироби, кожухи, тощо). Зокрема актуальна є нині справа трикотарських виробів. Цю важну ділянку організує наша кооператива „Вовна", що повстала минулого року у Львові. Це перша в нас станиця, що проломлюється в замкнене царство обороту вовною та її переробу і тому нею повинні зацікавитися та її підтримати всі наші купці заінтересованих бранж, всі консументи і ціле наше громадянство.

Я. Татомир.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЗАОЛЬЗЯ В БУДЖЕТІ ШЛЕСЬКОГО ВОЄВІДСТВА.

Прилучення Заольза збільшило шлеське воєвідство на 800 кв. км. і на 230 тисяч населення, що заселює 8 міст і 78 сільських громад. Катовиці очевидно стараються виказати якнайбільше тепла в опіці над новим територіяльним надбанням. На це вказують між іншим позиції буджету шлеського воєвідства, де Заользя у преліміновадих приходах фігурує тільки скромною квотою 5 міл. золотих, а в розходах квотою **втроє більшою.**

МАДЯРИ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ҐДИНЕЮ, АЛЕ ПОКИЩО ТІЛЬКИ ТЕОРЕТИЧНО.

Повязання господарських інтересів Мадярщини і Німеччини є тепер більше як давніше. Вистачить згадати, що майже половина сільсько-господарських продуктів, що їх вивозять мадяри іде до Німеччини. Цей стан речі очевидно зобовязує і в інших господарських справах, м. ін. в доборі транспортових доріг в закордонному експорті та імпорті. Правда, після добуття спільної границі з Мадярщиною Польща старається переконати Будапешт у доцільности використання безпосередньої сполуки з Ґдинею і спрямування туди вивозу і довозу. Мадярська торговля виявляє що до цього навіть велике зацікавлення. Так бодай запевняє польська преса. Але й вона не скриває, що зацікавлення Ґдинею може не найти конкретного вияву з уваги на політичні і господарські обставини.

СВІТОВА ХРОНІКА.

В. БРИТАНІЯ НА ШЛЯХУ ДО ПЛЯНОВОЇ ГОСПОДАРКИ. — ПРОЄКТ ОБМЕЖЕННЯ ТРАНСФЕРУ КАПІТАЛІВ.

Політичні обставини примушують Англію перевести „переоцінку цінностей" на велику скалю. Назріває міжнародній конфлікт, де треба буде боронити ненарушности імперії, її величезних територіяльних і маєткових засобів. **Треба чимскоріше змобілізувати всі** засоби оборони, розбудовувати воєнний промисел і в повній ширині розгорнути дискутовану донедавна покищо теоретично воєнну господарку. Треба найти не тільки грошеві засоби для намічення плянів доброволі, але теж і кадри фахового робітництва, перегрупувати його відповідно до нових завдань, тощо.

Громадянство, зокрема господар. кола в Англії починають розуміти цю історичну конечність, яка вимагає жертв. Але з трудом таки погоджується консервативний по суті англієць на ті великі зміни, що мусять у висліді нових акцій заіснувати у приватньому і публичному житті. Капіталістично-ліберальна господарка, хоч і обмежена в дечому, проте досі панує в Англії. Тепер заповідають її кінець. Величезні пляни й завдання вимагають зосередження волі і пляну... Потрібний плян, і то плян в усьому, в великому і в малому. Тому проєктують окреме міністерство, де сходились би всі господарські нитки і звідкіля виходили б доручення згідно з послідовною пляновістю. Це очевидно не находить підтримки особливо англійської лівиці, яка дальше боронить лібералістичних позицій. Зновуж проєкти строгої контролі над оборотом, зокрема над оборотом на грошевому ринку, не подобається фінансовим колам. Та загроза, що її несе величезна еміграція капіталів з Англії до Америки, примусить урядові чинники до якоїсь радикальної акції, до загальмування переносу капіталів. Чи дійде до декілоєих поширень, так добре відомих в інших державах, між іншим у Польщі, вже в найближчих днях — годі вгадати. Проте не обійдеться без цього на майбутнє, якщо полохливість англійських капіталів не найде іншого стриму.

Сторінка без політики.

Володарі у себе дома.

НА ВИСТАВІ ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

На сторінках популярного тижневика „Панорама“ якийсь С. Бар розказує про закулісове життя королів, бажаючи доказати, що володар — теж тільки людина з усіма своїми великими й малими турботами.

„Було це коротко перед світовою війною: влітку 1914 р. Автор цих рядків вибрався з одного із німецьких літнищ над Балтійським Морем до Копенгагену, звідки вже дуже близько до Швеції. Я зупинився у Мальме. Оця прогулька була ще й тим корисніша, що в Мальме відбувалася тоді якась вистава, скандинавська чи балтійська. Вона не вдалася, бо зараз розпочалася війна і треба було швидко перед речинцем звинути павільони.

В усякому разі, коли я заїхав у перших днях липня того року до Мальме, ніщо не вказувало на світову хуртовину, яка мала небаром розвинутися.

Місто було дуже багато й величаво прибране народніми прапорами, які дуже подібні один до одного, ріжних колірів та з тим самим рисунком. Треба знати отих данців, шведів та норвежців, щоб зрозуміти чому місто було так незвичайно прибране прапорами. Такий данець, швед чи норвежець заки поставить собі хочби найскромнішу хатину передовсім застромлює на своїй парцелі сильний стовп, щоб на ньому в день своїх чи своєї рідні імянин, з нагоди якогонебудь свята чи радісної події вивісити національний прапор. Ліс стовпів, прикрашених прапорами, відомий у кожному скандинавському містечку, не так, як у нас, де прапори вішають над дверима камениць чи на мурах будівель.

Згодом виявилося, що того дня місто було прикрашене вибагливіше, як того вимагає скандинавський звичай. Першою причиною було те, що з нагоди вистави мали відвідати місто усі три скандинавські королі: данський, норвезький та шведський.

ПОСВОЯЧЕНІ КОРОЛІ.

Всі вони: Ґустав, Гаакон і Християн посвоячені, а крім цього, мешкаючи недалеко один від одного, як личить добрим сусідам, живуть дружньо. Слід згадати, що вони всі три й досі володіють у найбільш демократичних державах світа.

Тимто й не диво, що хоч їхня зустріч мала святочний характер, проте не було в ній тієї претенсіональности й помпи, до якої ми звикли підчас приїзду до чужої держави першого ліпшого, не конче аж такого високого, достойника.

Було багато гостей на виставі, коли нараз заграла музика якогось марша. Дехто пішов у напрямі, звідкіля доходила мельодія. Незабаром серед відвідувачів появилися всі три королі. Наперед ішов господар, шведський король Ґустав V. Він був уже тоді досить сивий, високий, як кожний швед, із гострою борідкою, у військовому однострою. Виглядав саме так, як немолодий уже військовий старшина резерви, якого саме покликали на вправи. Якось не було йому до лиця у тому однострою, що виглядав наче не на нього шитий.

Відтак ішов данський монарх: король Християн X. Це просто велитень; до двох метрів росту не доставе йому яких 2—3 центриметри. Він був одягнений по цивільному, у руках тримав циліндер, показуючи переділ по середині гладкої зачіски. Король Гаакон був так просто одягнений, що годі було навіть затямити собі його появу.

Хоч з того часу минуло 25 років — ці самі королі, а принайменше два з них досі незвичайно популярні в Европі, зате не багато доводиться чути про італійського короля, мало про бельгійського, більше вже про румунського, та вже хіба найменше... про найбільшого з королів: англійського. Таки найбільше пишуть про Християна данського та Ґустава шведського.

КОРОЛЬ СИТКІВКАР.

Шведський король це впертий ситківкар. Він має сьогодні 80 років, а наслідник його престолу, це вже сьогодні старший, лисавий панок із замітним животиком. Внуки та внучки старенького короля давно вже покинули хлопячий вік. І цей похилий уже старець грає від наймолодших літ у ситківку, хоч ніколи не був королем ситківки. Зате він мав на Рівієрі партнерку справжню королеву того знаменитого спорту: Зузанну Ленґлен, таку, що не мала рівної собі. Бідна Зузанна померла недавно в молодому віці, а її сідоглавий товариш живе досі і грає та постійно вдержує контакт із славними ситківкарями світа. Кожного року він їздить на Рівієру, де грає з Кошетом, Боротрою, Лякостом та іншими.

ХТО ЩО ЛЮБИТЬ.

У противенстві до короля шведів — данський король любить морські подорожі. Його ніколи не бракує підчас яхтових перегонів. Кожного року на Рівієрі заповідають старт короля Християна X.

Киньмо оком на інших володарів, хоч би тільки европейських, залишаючи на боці малих екзотичних королів.

Король Віктор Емануїл збирає в тіні Муссолінія старі монети і має їх, кажуть, найкращу збірку на світі. Недавно його королівська рідня мала родинне свято: наймолодша донька вийшла заміж за князя Бурбон-Парма.

Болгарський король, Борис, теж зять італійського короля, з замилування машиніст і коли тільки має дрібку вільного часу, особисто веде паровіз, добре знаючи його таємниці.

МОЛОДИЙ ВДОВЕЦЬ.

Леопольд III., володар бельгійців, людина ще молода, пережив уже дві важкі траґедії. Покликаний на престіл по трагічній смерти батька короля Альберта, молодий король серед трагічних обставин скоро утратив дружину Астрід, братаницю короля Ґустава. Молода королівська пара за коротке спільне життя мала троє дітей. Життя всміхалося до них усім своїм чаром, коли прийшла памятна катастрофа. Король вів авто: машина скотилася до озера. Король — мимовільний спричинник нещастя, ледви врятував своє життя, легко поранившись. Довго-довго не можна було його потішити. Здавалося, що він попаде у мелянхолію. Він досі ще в жалобі по своїй дружині Астрід і слухати не хоче про друге подружжя.

НЕДОЛІТКИ.

Молоденький король Сербії, Петро, тепер у школах в Англії. Другий молодий наслідник престола, румунський князь Михайло пильно при боці батька приспособлюється до важкого завдання: правити державою.

Залишається ще згадати про альбанського короля, Ахмеда Зогу, що втік до Греції, коли Альбанію прилучили до Італії.

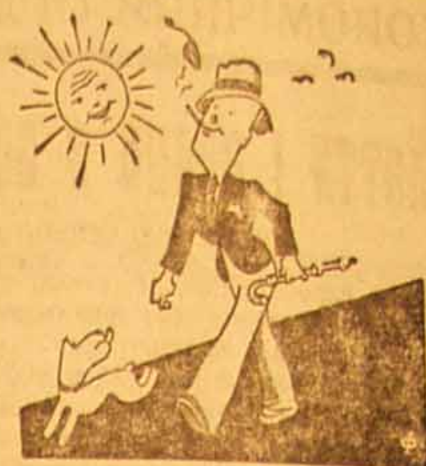
Недавно ще незвичайною подією дня було в Альбанії заложення радія. Королева Жеральдина, пів мадярка — пів американка, особисто промовляла крізь радіо до своїх громадян.

На голяндському королівському дворі дожидають нового наслідника чи наслідниці

Усім відомо, як тяжко тепер стало королям правити державою, коли вони подіставали небезпечних суперників — диктаторів, які залюбки перевертають престоли і правлять „по новому“ не дуже спокійно.

Дарунки для наслідниці престолу.

Цими днями наслідниця англійського престолу княжна Єлисавета скінчила 13 років. Її родина зібралася в день уродин у віндзорському замку, щоб при нагоді побажань скласти їй дарунки. За традицією ті дарунки складають на столах так зв. „дубової“ салі віндзорського замку. Від батька дістала княжна бриліянтову бранзолетку, а від мами пуделко з шовковими панчохами. Цей [illegible] скромний дарунок від мами, має символічне значіння. Це знак, що відтепер вона може носити такі панчохи, як старші. Придворний королівський цукорник приготовив традиційний пудінґ, то значить англійський торт прикрашений 13-ма свічками, які „уродинниця“ гасить, заки його сама розріже, щоб розділити між гостей. Підчас обіду в льондонській палаті княжна сиділа на почесному місці між королем і королевою, а на підвечірок запросила всі свої приятельки з англійської аристократії.

Нова примха американських смакунів.

В Ню Йорку в деяких ресторанах того місяця почали подавати до закусок званих у нас „канапками“ живі золоті рибки. Американські смакуни проглитають їх, як устриці з білим або чорним хлібом, запиваючи їх пивом, або... молоком. Вони змінили цим основно дотеперішній погляд европейських смакунів, які до риби кажуть пити вино. Деякі з них запивають попросту золоту рибку чаєм. Ця мода пішла від одного закладу, коли один студент у ресторані побачивши золоті рибки в акваріюм, заявив, що зможе їх зїсти живими. За ним пішли інші і один навіть установив уже рекорд зївши 50 рибок відразу. Цікаво, хто ліпше почуває себе після такого бенкету: смакуни чи рибки.

—o—

ГУМОР.

Ділова відповідь.

— Ви просите руку моєї доньки? Не маю нічого проти, але, будь ласка, сказати мені, чи ви вмієте шити, прати і варити?

— Не розумію, чому ви мене про це питаєте?

— Тому, що моя донька цього всього не вміє.

У звіринці.

Іванчик стоїть з мамою перед кліткою з тиграми.

— Подивися, мамо, як тому тигрові світяться очі... раз червоні то знову зелені. Чому це так?

— Бо тут написане на клітці: тигр бенґальський. А що таке бенгальське світло, то ти повинен знати.

Темпо.

Поліційний урядовець відповідає телефоном:

— Що, прошу пані? той памятковий золотий годинник, який вам пропав учора, вже знайшовся? Це вже запізно, бо ми зловили злодія, який уже сидить.

Знають своїх.

Кельнер підбігає до віконця кухні і замовляє:

— Два гарні голубці для пана радника!

На це господар сіпає його за рукав і каже:

— Нащо замовляєш аж два? він такий пяний, що як йому положиш один, то він і так два буде бачити.

Професійна недуга.

Входить пацієнт до окуліста і каже:

— Пане доктор, я бачу щораз слабше.

— Чи ви здаєте собі справу, чому?

Пацієнт робить сумний жест:

— Така вже професія.

— Чим же ви є? кравець?

— Ні, ясновидець.

Причина журби.

— Чого ти ревеш, синцю? — питається батько одного із своїх синків-близнюків.

— Бо мамця викупала мене вже другий раз, кажучи, що я то Генко.

Зразок красномовства.

На зборах протиалькогольного товариства промовляє один член запально:

— Так, так, мої панове, кілько разів бачу молодого чоловіка, як виходить із шинку, мою охоту крикнути до нього: „Молодче! схаменися! ти на злій дорозі! заверни з н[illegible]

Хто поборює червону сатрапію та хто її боронить.

Провідний орган британських католиків „Ді Католік Таймс“ звертається з гострим протестом на адресу англійського уряду проти спроб звязувати Велику Британію із Совітським Союзом. Під наголовком „Припиніть звязок з атеїстичною диктатурою!“ орган 20 міліонів британських католиків пише таке:

„Католики не можуть битись за справу Совітів. Здається, що британський уряд змагає до спілки з Совітами. Заки буде за пізно, католики Великобританії протестують та заявляють, що вони не можуть вязати себе з атеїстичною диктатурою. Москва явно признається до того, що її мета — світова революція, світова комуна, знищення цивілізації та заслідок всіх небольшевицьких держав між собою. На всякий випадок британські католики не підуть битися як союзники атеїстичної диктатури.“

„Ді Католік Таймс“ звертає увагу на факт, що епископ з Бфало у Злучених Державах прилюдно заявив що на випадок, якби Злучені Держави рішились на війну як союзник Совітського Союзу, католицька американська ієрархія порадить кожному католикові бойкотувати американську армію та відмовитись від військової служби. Ця засада пасивного спротиву 20-и міліонів американців проти спільної військової акції з Совітами зобовязує також 20 міліонів католиків, громадян британської імперії — пише „Ді Католік Таймс“. — Уряд мусить завчасу знати становище британських католиків, щоб пізніше не дивуватися.“

Подібні, щораз частіші остороги перед заслідками відновлювання аліянсу з большевиками появляються також на сторінках французьких праних органів. „Ляксіон Франсез“ уже кілька разів звертала увагу французького уряду на шкідливість для французької нації якнебудь вязатися з „азіятами з московського Кремлю“. У французькому громадянстві, що ще є вспіло дорешти направити шкід внутрішнього і міжнародного характеру, які виникли з недавньої дружби з Кремлем, змагання англійського уряду притягнути большевиків до міждержавної спілки демократій викликує мало симпатій та помітний опір.

Взагалі у політичних настроях світового громадянства міне тепер тенденція доцінювати небезпеку большевизму для всіх держав і народів навіть тоді, коли цей большевизм драпує себе для замилення очей у ріжні національні костюми, щоб тим лекше цькувати одні держави проти других.

Неславний виняток становить — si parva cum magnis componere possimus — галицька москвофільська преса, яка явно і славно треться в адвокати режиму Сталіна, його держави та його посягань на гегемонію у світі.

„Кожна Росія“ — пише львівський „Русскій Голос“ у статті „На теми дня“ в 90-ому числі — була і буде дуже поважним чинником міжнародньої політики...“ Росія (так називає „Русскій Голос“ Совітський Союз) є все ще в періоді „перебудови“ і вона ледви чи рішиться вмішуватися в европейські роздори. Українська преса — клевеже „Русскій Голос“ — пробує „спекти свою рибку“ на „тліючому европейському кострі та на тій ріжниці режиму, яка існує між західною Европою та Росією.“ „Українська преса — вигукує далі москвофільський орган — хоче заляхати західні держави Европи большевизмом Росії, щоб відвернути їхню увагу від німецької небезпеки та облекшити цим Німеччині її ролю і завдання.“

Хитрий „малорос“ з „Русского Голосу“ силкується — як бачимо — зобразити сатрапію Сталіна як зовсім нормальне, звичайне і навіть позитивне явище на міжнародньому форумі. Держава третього інтернаціоналу, міжнародніх інтриґ, цькувань, заговорів та вбивств, якій на імя СССР, на сторінках „Русского Голосу“ — це просто ягнятко, яке... ледви чи рішиться вмішуватися в европейські роздори; СССР, чи пак Сов. Росія — на думку львівського „Русского Голосу“ — ...„була і є поважним чинником міжнародньої політики“ і врешті — потішає себе і своїх однодумців „Русскій Голос“ — „послаблений антагонізм між Совітами і демократичними державами заходу та все міцніше наладнуване співробітництво між заходом і сходом Европи вибиває зпід ніг українських діячів той пригожий ґрунт, на якому виростало та цвіло самостійництво в атмосфері інтриг та зазіхань!“

Коли зіставити поруч себе голоси хочби тільки згаданих на початку авторитетних органів католицького світу про їхнє становище до Совітського Союзу з публіцистичними вправами львівських москвофільських адвокатів червоного Кремлю, то ясно виходить, в чиїм інтересі „Русскій Голос“, день-у-день підриваючись під українство, одночасно пробує вибілювати Совіти; ясно теж, хто створює на галицькому ґрунті атмосферу інтриг та зазіхань для темної протинародньої диверсії, як удар у спину українському громадянству, власному народові, м. ін. також на славу Сталіна та Лазаря Кагановіча і хто для тієї роботи послуговується проти українства гнилою та пережертою зброєю денунціяції в германофільстві.

Для европейських католиків — Совітська Росія рівнозначна зі світовою революцією, світовою комуною і знищенням цивілізації, для галицького москвофільського загумінка — сама Совітська Росія, що вислала на другий світ міліони українського народу — поважний чинник міжнародньої політики.

Програма парляментарних праць

ВАРШАВА, ПАТ. У вівторок 2. травня зберуться на засідання три соймові комісії: буджетова, праці та закордонних справ.

Маршал сойму відбуде з віцемаршалами та головами комісій нараду, на якій намічено плян праці комісій. Дати пленарного засідання сойму ще не устійнено; воно відбудеться мабуть прикінці чергового тижня, як комісії полагодять законопроєкти.

Також маршал сенату відбув засідання з головами сенатських комісій.

ЗАСІДАННЯ СЕНАТСЬКОЇ ПРАВНИЧОЇ КОМІСІЇ.

Правнича комісія сенату розглянула та прийняла на четверговім засіданні новелю до 2. части 33. статті закону про викупно ґрунтів, на яких є будинки та чиншових ґрунтів у містах і містечках на терені апеляційних судів: варшавського, люблинського та виленського.

Постанова розємчої комісії для львівського будівельного промислу.

ЛЬВІВ, ПАТ. 27. ц. м. вечором оголошено комунікат розємчої комісії для львівського будівельного промислу. У вислідї 3-денних нарад комісія видала постанову, якою устійнила умовини праці й винагороди для всіх категорій робітників, підвищуючи заробітки тих, що були найслабше платні.

Постанова розємчої комісії обовязує від 1. травня 1939 до 30 квітня 1940.

ЗБІРНА УМОВА У БОРИСЛАВСЬКІМ БАСЕЙНІ.

БОРИСЛАВ, ПАТ. Вчора заключено збірну умову для фізичних робітників бориславського нафтового промислу на один рік. Робітничі платні підвищено на 3,35 до 5,80%.

Приготування довиїзду британської королівської пари до Канади.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Прем. Чемберлен заявив у палаті громад, що рішено задержати на територіяльних водах панцирник „Гнюльз“, яким королівська пара мала поплисти до Канади. До тої цілі ужиють трансатлянтик „Цісарева Австралії“, який ескортуватимуть воєнні кораблі.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО ВОЛОСНИХ РАД У БРІДЩИНІ.

Як подає ПАТ, у виборах до волосних рад у брідськім повіті українці здобули 33 мандати, поляки — 111.

ІРЛЯНДІЯ НЕВТРАЛЬНА.

ДЕБЛІН, ПАТ. У відповідь на питання у парляменті де Валера заявив, що на випадок війни ірляндський уряд рішив зберегти невтральність; ця постанова відома британському урядові.

ВИЇЗД МАДЯРСЬКОГО ПРЕМІЄРА ТА МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ДО НІМЕЧЧИНИ.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Як подають урядово, прем. Телекі виїде в пятницю з мін. Чакієм до Берліна, де проведуть кілька днів та розмовлятимуть з Гітлером і Рібентропом.

ПРОТИЯПОНСЬКА РЕЗОЛЮЦІЯ В АМЕРИКАНСЬКІМ СЕНАТІ.

Голова американської комісії закорд. справ Піттман зложив резолюцію, на основі якої президент мав би право ввести обмеження у торговлю з Японією, згідно з поглядом, що його конгрес висловив перед 10-ма днями.

ГІТЛЕР ПРОМОВЛЯТИМЕ ТАКОЖ 1. ТРАВНЯ.

БЕРЛІН, ПАТ. Вся Німеччина приготовлюється до свята 1. травня як до державного свята. Того дня Гітлер виголосить дві промови: на стрічі молоді на олімпійськім стадіоні та в Люстгартені підчас офіційного свята.

КІНЕЦЬ СЕСІЇ БОЛГАРСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

СОФІЯ, ПАТ. Премієр Кіоссеіванов відчитав королівський декрет, яким закрито першу звичайну сесію 24. національних зборів.

НОВИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ІРАКУ.

БАГДАД, ПАТ. Іракійським міністром за корд. справ заіменовано б. премієра Алі Джавата Арабі, що до тепер був послом у Льондоні. До тепер премієр тимчасово виконував функції міністра закорд. справ.

НОВИЙ ШЕФ АМЕРИКАНСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

ВАШИНГТОН, ПАТ. През. Рузвельт заіменував генерала Маршаля шефом ген. штабу на місце ген. Крейджа, який переходить у стан спочинку. Ген. Маршаль був до тепер заступником шефа штабу.

АРЕШТУВАННЯ АВСТРІЙСЬКИХ МОНАРХІСТІВ.

ВІДЕНЬ, ПАТ. В однім ресторані в середмісті, арештовано підчас сходин 14-ох австрійських монархістів, б. військових старшин.

ПОВОРОТ ЧЕХІВ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ВІДЕНЬ, ПАТ. В середу переїхав через Відень до Брна транспорт 380-ох чеських утікачів з Карпатської України.

ЩЕ ОДНА ГІРНИЧА КАТАСТРОФА В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, ПАТ. У копальні вугілля Юбарі вибухли гази; з 800 робітників, які працювали в копальні, згинуло 80.

У 125-ліття народин Тараса Шевченка.

Дня 26. квітня ц. р. гостювали українські батьки міста Львова на дуже симпатичному шкільному святі. Цього дня вшанували управи, учительські збори і молодь філії XV-ої державної ґімназії та ліцею з українською мовою навчання і дівочої ґімназії та ліцею СС. Василіянок у Львові 125-ліття народин Тараса Шевченка. Свято мало відбутися ще в березні у дні уродин поета, але з незалежних від упорядчиків причин треба було перенести його на квітень. Це свято відбулося в руханковій салі XV-ої державної ґімназії з українською мовою навчання при вул. Льва Сапіги 14.

Програма була така: М. Вербицький: „Заповіт" — мішаний хор з проводом орхестри. 1) Світ поетичної уяви в балядах Шевченка — вступне слово, що його виголосив Б. Білинський, уч. II-ої кл. пр. ліцею. 2) „Тополя" — драматичний образ Гр. Лужницького в трьох відслонах на основі баляди Шевченка. Народні пісні у виконанні хорів та музична ілюстрація у виконанні орхестри обидвох заведень під проводом проф. Орленка-Прокоповича. В першій дії був народній танок, у другій танок русалок і мавок проф. О. Суховерської. Мистецький провід був у руках арт. Н. Лужницької.

Свято було оригінальне; воно відбігало далеко від традиційних шкільних концертів у честь Шевченка. Гарно виконав мішаний хор „Заповіт" Вербицького. Вступне слово уч. II. кл. ліцею Б. Білинського визначалося широким знанням предмету, ясністю думки та сміливістю критичної аналізи баляд Шевченка.

Атракційною частиною свята був драматичний образ Гр. Лужницького „Тополя" на основі Шевченкової баляди. Сюжет узяв автор у Шевченка; цей драматичний образ — це спроба згармонізувати психольоґічні переживання з тайнами живої природи. В допомогу авторові прийшов проф. Орденко-Прокопович обрібкою музичної ілюстрації, зложеної з народніх пісень, творів Лисенка та ориґінальних композицій.

Народні танки та ритмічні танки русалок і мавок проф. О. Суховерської доповнили виставу „Тополі". У зверхній мистецькій обрібці „Тополі" пізнати було досвідчену руку режисерки Н. Лужницької.

І. Ю.

Що писало „Діло" 51 років тому

Понеділок, 29. квітня 1888.

СПРАВА, ЯКОЇ 30 ЛІТ НЕ ВМІЛИ ПОЛАДНАТИ.

„Вчора відбулося у Львові в ратушевій салі віче відпоручників міст і містечок, скликане головно з тією метою, щоб при найближчих виборах до краєвого сойму, забезпечити містам свобіднішу, як досі, виборчу акцію. На вічу зявилося поважне число, бо 81, відпоручників, здебільша бурмістрів... Ці наради мали і політичне значіння, бо їх предметом стала і руська справа, та сама справа, коло якої вищі і нижчі сфери, знавці і не знавці, уряд, галицькі сойми, приватні люди і краєве денникарство заходились уже тільки літ, без якогонебудь успіху, і якої від круглих 30 літ досі ніхто не вмів поладнати. Передовсім поставлено питання: хто може добиватись посольського мандату з галицьких міст. Всі погодились на те, що посольський кандидат з міста мусить рішуче в руській справі виречися всякого шовінізму. Сказано, що посольським кандидатом може бути тільки той, хто справедливі потреби і права руського народу схоче і зобовяжеться заступати в соймі."

„З НОВОІМЕНОВАНИХ КРАЄВИХ ІНСПЕКТОРІВ п. Дністрянський призначений для народніх шкіл та учительських семинарій (на місце Т. Мандибура), і п. Іван Левицький для ґімназій (на місце Солтикевича)."

„БЕРЛІНСЬКОМУ ДЕННИКОВІ „Берлінер Таґблят" відібрано дебіт в Австрії за те, що вже від довшого часу містив дописи, які ображали цісарську родину Габсбурґів, а в останньому часі подав кілька дописів про цісареву Єлисавету, які дуже прикро вразили австрійський цісарський дім."

НОВИНКИ

29 КВІТЕНЬ

СУБОТА
Ст. ст. 16. квтіня 1939.
Агафії, Хіонії, Ірини.
Лат. Петра з Вер.
Сонце: схід — 4.05, захід — 18.39.
Місяць: схід — 14.29, захід — 2.29.

Завтра: 30. квітня. Неділя.
Ст. ст. 17. квітня 1939.
3. Нед. Про Розслабленого. Симеона.
Лат. 3. Нед. по Вел. Катерини.
Сонце: схід — 4.03, захід — 18.40.
Місяць: схід — 15.45, захід — 2.57.

—o—

— **Ширші сходини львівських членів Дружини Княгині Ольги,** присвячені памяті недавніх подій, відбудуться в пятницю 28. квітня ц. р. в 6-ій годині вечора в домівці організації. У програму входить: промова-реферат і рецитації актуальних найновіших творів. Просимо якнайчисленніше явитися. 915

— **Краєзнавчу прогульку наколесників** уладжує львівська філія Т-ва „Плай" у неділю 30. ц. м. на шляху: Львів—Любінь Вел.—Щирець—Наварія—Львів. Збірка в год. 9. біля церкви на Богданівці, поворот коло год. 18. Їзда легка. Зголошення на місці. Участь тільки для членів. Вписуватися можна в суботу в год. 19—20 в домівці Т-ва при вул. Чарнецького 26.

— **Відзначення українця.** „Суомі-Куріер", орган Міжнароднього Філятелістичного Т-ва з осідком у Гельсінках, помістив у числі з 15. ц. м. спис збирачів марок з ріжних країн, нагороджених Гран Прі тієї організації. У списі знаходимо прізвище нашого земляка, Степана Терлецького, якого нагородили II. нагородою. П. Степан Терлецький працює в українській філятелістичній крамниці „Левант", приміщеній покищо у п. Ямінського, Шайнохи ч. 2.

— **Наш мистець Микола Бутович** перебуває тепер у Керестурі в Югославії. Місцева українська ґазета „Руски Новини" в останньому числі подає дуже теплу згадку про нього та каже, що треба використати його хвилевий побут і дати мистцеві виконати важніші праці. Між іншим М. Бутович з місця свого попереднього перебування має велику серію рисунків історичного значіння.

— **Забороняють вивішувати українські афішки.** Пишуть нам з Копичинець: По Великодних Святах поліціянти ходили у нас від крамниці до крамниці, де продають українські часописи, і покликуючись на рішення повітового староства в Копичинцях, заборонили купцям вивішувати афішки українських часописів. — Таку саму заборону дістали власники кіосків у Бережанах та в Збаражі.

— **Редактором „Ґлосу Бжежаньского",** ґазетки, що поширює постійно між населенням бережанського повіту національну ненависть та цькує проти українців, є професор державної ґімназії в Бережанах п. Штетнер. Як може такий стан толерувати компетентна шкільна влада?

— Напад на Народній Дім у Вишатичах. Минулого понеділка в ночі 20 „кракусів" під проводом свого „презеса" В. Зубіка напали на український Народній Дім у Вишатичах, перемиського повіту. В Н. Домі приміщується Районова Молочарня, споживча і кредитова кооператива, читальня „Просвіти" та кружок „С. Г.". Напасники окружили й обкидали камінням та цеглою Н. Дім. По їх відході залишилось на даху Народнього Дому кількасот потовчених дахівок. Другого дня пізним вечором ті самі „кракуси" під проводом свого провідника напали ще раз на Народній Дім, потурбували цеглами крамаря Ярослава Сенюру та Василя Сенюру, які саме тоді вийшли з крамниці. Ярослав Сенюра лишився на побоєвищі з розбитою головою і з двома нарушеними зубами, а Василь Сенюра з розбитим коліном. Опісля „кракуси" підійшли під хату голови читальні „Просвіти" Омеляна Литвина і повибивали в нього всі шиби. В середу рано п. Ярослав Сенюра пішов до станиці поліції в Журавиці і зясував командантові станиці справу нападу. Тоді комендант заявив Я. Сенюрі, що за побиття і за вибиті шиби можна напасників позивати до суду.

— **Вибори в Косівщині і Рудеччині.** В косівському повіті вже закінчилися вибори до громадських рад. Як подає ПАТ, поляки здобули велитенську перемогу, бо на загальне число 942 мандати осягнули аж 218 мандатів. Дотепер мали лише 62 мандати. Майже в усіх громадах зголошено компромісові листи і тому голосування не було. В Косові і Кутах теж зголошено компромісові листи і голосування не відбулося. В Косові українці і жиди дістали по 4 мандати, поляки 8 мандатів; у Кутах українці мають 3 мандати, поляки 9 мандатів, жиди 4 мандати. Дня 22. ц. м. закінчено вибори до волосних рад рудецького повіту. На загальне число 6 волостей вибори відбулися лише в одній волости, бо в 5-ох зголошено компромісові листи. Вибори до міської ради в Рудках відбудуться 14. травня, в Комарні 21. травня ц. р.

— **Львівська хроніка.** В польській ремісничій бурсі ім. Декерта при вул. Ноймана ч. 5 вискочив з II. поверха на вулицю 20-літній Тадей Романовський і важко ранився. По 10 хвилинах Романовський помер. — У готелику „Польонія" при вул. Різницькій застрілився 24-літній робітник Й. Парфанський зі Сиґнівки. — Третій випадок трапився на Високім Замку, де Бронислава Халупа (вул. Бляхарська ч. 21) намагалася скінчити самогубством заживши більшу кількість порошків „когутик". Її відвезли до шпиталю.

— **Карієра обманця інжиніра.** По скінченні ґімназії Ян Богуцький записався на вищі студії до політехніки, де по скінченні першого року рішив, що краще мати в кишені підроблений диплом ніж далі сушити голову над книжками. Придбавши ось так „добрі свідоцтва" опинився як інжинір на посаді у промисловім підприємстві на Шлеську, де швидко став директором будівельного відділу одного з найбільших підприємств. Одначе тоді зорієнтувався, що його швидко здемаскують як обманця. Тому затягнув позичку 50.000 зол. у підприємстві і виїхав до Варшави, де вів переговори з ріжними підприємствами, від яких намагався виєднати більші зачети, нібито на майбутні достави. Одначе дирекція підприємства довідалася про „інтереси" обманця і звернулася до поліції, яка зарештувала Богуцького. Слідство виявило, що арештований директор задумував виїхати до Вильна і під прибраним прізвищем оселитися там на постійний побут.

— **Смерть трьох лікарів підчас вибуху у шпиталі.** У шпиталі св. Лазаря у Кракові дійшло до вибуху в коморі з киснем, що містилася в долішній частині павільону внутрішніх недуг проф. Ошацького. В коморі були підчас вибуху три молоді лікарі і саме їх захопила пожежа. Двох з них: д-р Ошацький, братанок професора і д-р З. Сьціславський згинули страшною смертю у вогні, третій лікар д-р Оремус помер небавом. Пожежній сторожі вдалося швидко зліквідувати пожежу. Влада веде енергійне слідство. Страшна смерть двох молодих лікарів викликала пригноблення у Кракові.

— **Німецькі методи при списі населення.** В „Дзенніку Польскім" з 21. IV. ц. р. К. Зегжинський, пишучи про польське населення в Німеччині, звертає м. і. увагу на факт, що німецькі офіціяльні кола при списах населення стараються розбивати польську національність на атоми. Напр. при нагоді спису з 1925 р. з рубрики національностей можна було довідатися, що істнують народи: кашубський, мазурський, горішно-шлеський і т. д. Кашубський, мазурський та горішно-шлеський діялект потрактовано як самостійні мови поруч польської, німецької і данської. Такими методами — пише п. Зегжинський — при новому списі населення, що його заповіли в Німеччині на 17. V. 1939 р., хочуть зменшити число польського населення до 100.000 душ. П. Зегжинський, що слушно нарікає на німецькі методи супроти поляків у Німеччині, міг би знайти в останньому польському переписі населення в рубриці про національність такі назви для українців, як „тутешні" чи „русини".

— **Пожежа цистерн у Букарешті.** На підміській стації Сілрет зударився з льокомотивою вантажний поїзд з цистернами. Кілька хвилин по зударі море вогню охопило цілу підміську стацію. Пожежна сторожа мусіла зосередити всю свою увагу, щоб не допустити до дальшого поширення пожежі тимбільше, що недалеко двірця є більші промислові фабрики. Згоріло 17 цистерн. Матеріяльні втрати дуже великі.

— **Сензаційна афера у Злучених Державах.** В останніх 10-ох роках жертвою ватаги отруйників впало понад 70 осіб у чотирьох стейтах Злучених Держав, що лежать здовж побережа Атлянтійського Океану. Поліція

арештувала 17 членів ватаги, між якими більшість творять жінки. Слідство виявило, що арештовані жінки троїли своїх чоловіків, щоб дістати високі премії від обезпеченевих товариств.

— **Арештування 10 черців.** У Ґотвайґ у Долішній Австрії поліція арештувала 10-ох черців з манастиря Бенедиктинів. Причини арештування невідомі.

— **Труп на хресті.** У східній Чехії в місцевости Слятиняни робітники, які йшли до праці, побачили трупа на хресті, що стояв на горбку при дорозі. Висільником був робітник Франц Філіпі з поблизького містечка. Слідство виявило, що цього робітника вбили невідомі бандити й опісля повісили його на хресті.

— **Домагаються 100.000 дол. окупу від фільмового артиста.** Американська поліція береже віллі відомого фільмового актора Бінґа Кросбія, від якого американські ґанґстери зажадали листом 100.000 дол. окупу під загрозою схоплення його чотирьох дітей. Бінґ Кросбі відмовився дати ближчі вияснення на питання представників преси, аж доки поліція не скінчить слідства.

— **Траґедія на очах спаралізованого батька.** В містечку Серманже недалеко Мецу трапилася траґічна подія. 54-літній А. Гофман читав часописи свому 80-літньому батькові, який лежав спаралізований у ліжку. Нагло син упав на землю теж спаралізований і по кількох хвилинах помер на удар серця. Нещасливий батько лежав 5 днів біля тіла покійного сина, аж доки сусіди не зорієнтувалися, що Альберт Гофман задовго не показується між людьми і не заглянули до помешкання нещасливого старушка. Спаралізований батько так схвилювався смертю сина, що його мусіли відвезти до лічниці для нервово недужих.

— **Найменшою державою на світі** не є ні Андора, ні Сан Маріно, ні Ліхтенштайн, лише маленький остріів Ляпао, положений між полудневими островами на Тихому Океані. Ще донедавна острівчик належав до Злучених Держав, від яких відкупив його шкот Меклейстер. Нові власник „панує" над 16 автохтонами, яких предки були ще людоїдами. Їхні потомки вже не вбивають людей і тому шкот може жити спокійно між своїми підданими.

— **У Чехії і Моравії є 260 ґазет, з того чеських 248.** У самій Празі виходить 25, на провінції 29 чеських щоденників; тижневиків: у Празі — 38, на провінції — 115; двотижневиків у Празі — 17, на провінції — 15; місячників: у Празі — 6, на провінції — 3. З 12 німецьких ґазет у Празі виходить один щоденник (на провінції — 7) і 1 тижневик (на провінції 3).

— **100 шлюбів підчас зїзду молоді.** В Монтреалю в Канаді відбувається саме зїзд католицької молоді Канади, в якому бере участь коло 500.000 осіб. Підчас зїзду візьме шлюб одночасно 100 молодих пар, яким дадуть шлюб 100 священиків. До молодят виголосить промову єпископ з Монтреалю.

— **Прокинулася зі сну по 12-ох місяцях.** У березні 1938 р. донька одного купця в Рене у Франції заснула глибоким сном, з якого не вдалося лікарям її ніяк збудити. Тому лікарі штучним відживленням вдержували її цілий рік при житті. Щойно в перших днях березня ц. р. по 12 місяцях і трьох днях дівчина сама прокинулася з глибокого сну. Одначе лікарі доручили їй залишитися далі в ліжку тому, що вона дуже виснажена.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ВОЛОДАРКА".

Це вже друга з черги фільма про англійську королеву Вікторію, що як відомо належала до найбільше довговічних володарів Великої Імперії, яка вміла завдяки щасливим обставинам та співробітництву свого чоловіка утримати мир, причиняючися цим до могутнього розвитку англійської потуги. Чоловіком Вікторії був німецький князь Альберт, який увійшовши за престіл зустрівся з ворожими настроями на самому дворі своєї жінки королеви і серед англійського громадянства. Оця фільма кладе головну вагу саме на той момент співпраці королівської пари, в якій німецький князь віддався зовсім впливові своєї дружини, стараючися підійти якомога ближче до ідеалу англійського володаря, хоч і притіненого посвятою королеви. Альберт своєю великою освітою і великими прикметами характеру допомагав у всіх важних державних справах Вікторії, яка завдяки тій його помочі могла стежити за щоденним великим рухом державного організму Англії з її далекими кольоніями. У фільмі можна помітити теж дуже характеристичну рису англійської політики, яка вміє єднати крайній консерватизм з невпинними вимогами поступу та щораз то нових реформ.

КІНО „АМПІР": „ВАКАЦІЇ".

Оця фільма зроблена на основі песи і має всі характеристичні прикмети театрального, а не екранового твору. Дуже цікаво відтворена тут атмосфера багатого дому нюйорського міліонера, власника великої торговельної фірми, що є батьком одного сина і двох доньок. Молодий син, що мусить насильно висиджувати у бюрах підприємства свого батька, хоч цікавиться музикою, з розпуки запивається. Старша донька із завдатками на кілька ріжних талантів, живе у великій палаті батька, збунтована проти прийнятих традиційних форм і звичок у цій хаті, здебільша в окремій своїй малій кімнаті по студентському. Молодша донька дуже гарна, вдалася зовсім у батька, шануючи передовсім гроші, карієру і великосвітські звязки. Саме в ній закохується молодий бідний торговельник, що змалку пробивається власною працею до щораз то нових успіхів, але не цінить ні грошей ні багатьох людей, тільки власну свободу. У низці сцен змальована дуже весело поведінка того самостійного і чесного молодця, що хотів би оженитися з міліонеркою, але без тих усіх клопотів, які звязані з атмосферою міліонерів і працею для щораз то більшого багатства. Фільма має повно тонкого гумору, сцен і діяльоґів, але імовірно не буде подобатися тим, що шукають більше „кінових" історій.

Дописи.

ЛЬВІВ.

Святоюрські „Орли" Шевченкові. Дня 23. квітня заходом жіночого кружка „Орлів" ім. кн. Ольги та мужеського кружка ім. М. Голубця відбувся концерт з нагоди 125-ліття уродин Шевченка. Свято почалося відспіванням „Заповіту" зложеним хором обох кружків. По „Заповіті" п. Ст. Козоріс виголосив реферат, де підчеркнув значіння і велич Шевченка. Відтак була деклямація п. Стефи Новаківської „Розрита могила". По хоровій точці „Сонце заходить", йшла деклямація п. Мельника „Мені однаково" та п. Волинського „Кавказ". Хор відспівав ще „Заквітчали" і нац. гимном закінчено той удатний концерт. Публики було багато.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова церква таки буде! Загальну втіху викликала серед нашого громадянства вістка, що оо. Редемптористи вже вкінці дістали дозвіл на будову церкви при вул. Голуховського. Вже роками ця справа тягнулася і будівельні матеріяли, що їх жертвували добрі люди, стояли без користи перед монастирем. Тепер повинні напливати далі щедрі жертви на будову церкви в цій дільниці Станиславова. Як зачуваємо, низка товариств та аматорських гуртків зі Станиславова й околиці має намір уладити імпрези і дохід з них призначити на будову цієї церкви. — Докладніше про саму будову напишемо в найближчому часі.

рок.

Для нашого культурного розвитку потрібні не тільки крамниці з маслом і біллям, але теж книгарні, які видавалиб літературні твори.

Спорт.

ЛІҐОВА ПОГОНЬ ПРОТИ СЯНУ.

Ліґова Погонь мала грати цієї неділі змагання за мистецтво Державної Ліґи у Кракові з Вислою. Резерва Погоні має, як відомо, грати в неділю мистецькі змагання з перемиським Сяном. Сьогоднішня польська преса принесла вістку, що Висла й Погонь порозумілися між собою й переложили недільні змагання на 3. травня. Таким чином перша дружина Погоні має вільну неділю та мабуть виїде — як зачуваємо — з неділю до Перемишля на змагання зі Сяном. Таким чином уже удруге повториться історія, що замість запасної дружини, проти українського клюбу — виставляє Погонь свій повний ліґовий склад. В першому випадку, у стрічі з Україною це мало деякий вплив на здобуття мистецтва Україною, у цьому другому може рішати про деґрадацію українського перемиського клюбу до нижчої кляси. Ці два факти дуже знамениі і хоч вони мають своє оправдання у спортових правильниках, то зі засадою „фер плей" не багато вони мають спільного.

Сянові залишається тільки одно: виявити якнайбільше завзяття, запалу до гри, сильних нервів та якбільшої Ліґова Погонь виявилася вже у змаганнях з Україною не дуже така страшна і при вірі у власні сили можна її теж перемогти.

ТІМ А — ТІМ Б 3:0 (0:0).

У Тімі А грав Скоцень у нападі й Босий на воротах. Інші грачі були з Погоні й Чорних. У Тімі Б грав Міклош II на залозі, Нойман у помочі та Міклош I у нападі (першу половину). Всі репрезентанти України випали зовсім добре, зокрема Міклош II, Босий і Нойман, який був кращий від свого противника Чижевського.

Ворота для Тіму А стріляв Скоцень II 2 і Матіяс, для Тіму Б Козак. Суддював п. Курцвайль. Видців кількасот. Була це імпреза Комітету Зимової Допомоги.

ГОЛЬ — ЗОРЯ.

Відплатні змагання за мистецтво Б-кляси відбудуться в неділю, 30. ц. м. на грищі Білого Орла (Клепарів) в год. 8.30 рано.

—о—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ПРОСВІТА. Місячник освіти, виховання, культури. Рік IV. Ч. 1—3. Січень-березень 1939. Львів. Зміст: Читання. — І. Ющишин: Що таке неписьменність. — І. Ю.: Виженім темряву з хати. — (Ш): Що таке характерність. — Б. Ч.: Як поповнювати бібліотеку. — М. Семчишин: Що читати? — Е. Жарський: На цих землях живуть українці. — Правильник Театрального Гуртка читальні „Просвіти". — В. Ковальчук: Складайте на Театральний Фонд „Просвіти". — В. Ковальчук: Гамалія, іст. поема Т. Шевченка (інсценізація із сценічними примітками). — В. Кудрик: На роздутті кобзар сидить та на кобзі грає. — Б. Кудрик: До історії українського народнього гимну. — Пізнаймо основи хорового мистецтва. — Б. Вахнянин: Про дурові бемолеві гами. — Б. Ч.: Шануймо старовину — ділом! — З життя „Просвіти". — Просвітянські окрушки. — Листи наших читачів. — Загадки й вигадки.

СЬОГОЧАСНЕ Й МИНУЛЕ, вісник українознавства, видає Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, випуск II., стор. 108, містить: Олександер Лотоцький: Схід і Захід у проблемі української культури. — Михайло Антонович: Козацький проект Василя Капніста. — Святослав Гординський: Сучасна закарпатська поезія. — Іван Зілинський: Мова закарпатських українців. — Валентин Садовський: Соціяльно-економічні відносини на землях із українським населенням. — Василь Лопатюк: Минуле й сьогочасне української молочарської кооперації. — Володимир Огоновський: Число українців у межах теперішньої Словаччини. — Оглядн: І. Лазаревський, З діяльности Академії Наук УССР. 1938 р.: Чи зміна відношення до української мови й історії в УССР?; І. Брик, Галицькі українці — оборонці національних прав Закарпаття в 1848 р.; В. Січинський, Українські мистці в московських шатах; Яр. Рудницький, Справа мішлових назвами у ділянці топономастики; І. Крч., Два річники „Нашої Батьківщини". — Рецензії. — Наші втрати: Д-р Володимир Лучкич-Левицький. — Хроніка: Наукове життя; Культурно-освітні справи; Мистецьке життя; Діяльність українських театрів у Галичині; Господарське життя; Видавництва. — Замовляти в Науковому Товаристві ім Шевченка. Львів, Чарнецького 26.

МИ І СВІТ. Ілюстрований місячник. Ч. 4—5. Березень-квітень 1939. Львів. Зміст: Тарас Шевченко (1814-1939). — В погоні за актуаліями. — Дарія Каранович Гординська. — Графольогічна сторінка. — Мухи святого Воніфатія (гумореска). — Одарка Нижанківська — Юліян Беских: Лісова пригода. — Там, де мох і лишаєць. — Мистецтво: Л. Антін Павлось. — На Великдень. — Вечір народньої ноші в Городенщині. — Мода. — Зо світа. — Дитяча сторінка. — Марко Бровва: Доктор Ґреґор. — Рецензії. — 48 ілюстрацій.

ЖІНКА. Двотижневик. Рік V. Ч. 6-7. З 1-го квітня 1939. Львів. Зміст: Мілена Рудницька: Великодні листи. — Стефа Лишинська: Великодні обряди і їх жерела. — Конст. Малицька: Панта рей — усе пливе. — Місяць березень у міжнародній політиці. — Микола Голубець: З життя українського жіноцтва у старому Львові. — Наталена Королева: Острів юности. — І. Чикаленко: 80-ліття провідниці міжнароднього жіноцтва — Поезія своїми. — Гліб Лазаревський: Зустрічі. — Ярослава Музика: Забавки. — Д-р Софія Парфанович: Хто має вести гігієнічну працю у філіях С. У. — При громадській роботі. — Жіночий рух на чужині.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Економічно-суспільний місячник. Річник XII. Ч. 4. Квітень 1939. Львів. Зміст: На овидах днів. — І. Витанович: Традиції Кирило-Методіївського Братства в народинах українського кооперативного руху. — І. Мартюк: Англія на ринку збуту яєць. — Е. Вербицька: Наладальна діяльність окружних кооперативних осередків впродовж 1931—1938 р. — Серед книг. — З преси і життя.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ МАСЛОСОЮЗУ ЗА 1938-ИЙ РІК. Видання Крайового Молочарського Союзу „Маслосоюз" у Стрию. Львів. 1939. 4-ка. стор. 32.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

За оголошення редакція не відповідає.

ШКІРЯНІ КАГАНЦІ

і ремінці для псів у найліпшім ґатунку, линви, гарапи продає

РОБІТНЯ І СКЛАД ГУРТОВОЇ ПРОДАЖІ

Н. Барер, Львів, Сикстуська 2.

ч. 448 8—0

Діти у шкільному віці зуживають багато сил на забави і біганину. Саме це час, коли спеціяльно треба дбати за розумну відживу дитини. Тому розумна мати в тім часі віджевляє дитину таким вартісним кормом, яким є

Knorrydz

ПОТУ НІГ, РУК І ПАХВИН УНИКНЕМО ПЕВНО ВЖИВАЮЧИ СПЕЦІЯЛЬНОГО ПУДРУ **CSAVE**

Пробний пакет 50 сот.

Виключна продажа в перфумерії Є. Федера Львів, Сикстуська 2, Коперника 15 а і Галицька 16.

Т Е А Т Р И.

Великий Театр.

Пятниця 28. 4. год. 7.30 „Оборона Ксантипи".

Субота 29. 4. год. 7.30 „Наше місто".

Неділя 30. 4. год. 3.30 попол. „Це більше ніж любов".

Неділя 30. 4. год. 7.30 веч. „Оборона Ксантипи".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 28. 4. год. 7.30 „Варшавські пятенята".

Субота 29. 4. год. 7.30 „Варшавські пятенята".

Неділя 30. 4. год. 3.30 попол. і 7.30 веч. „Варшавські пятенята".

Український Театр ім. І. Котляревського.

МОСТИ ВЕЛИКІ:

28. IV. Пригода в Черчі.

СОКАЛЬ:

29. IV. Маруся Богуславка.
30. IV. На полі крови.
1. V. Орфей у пеклі.
2. Цариця Грузії.
3. V. Пригода в Черчі.
4. Циганське кохання.
5. V. Слово о полку Ігоревім.
6. V. Кирка з Льолео.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

САМБІР, саля Української Бесіди:

28. 4. Мати наймичка.
29. 4. Гетьман Полуботок.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

СТРИЙ: 28. IV. „Конашевич Сагайдачний".

Потім іде театр до Болехова і Долини.

К І Н А.

АМПІР: „Вакації" (Катерина Гепборн, Ґейрі Грант).

АПОЛЬО: „Буйність молодости".

АТЛЯНТИК: „Довкола світа за 25 сантимів" (Фернандель).

ВАНДА: „Чар Богеми", „У пастці".

БАЛТИК: „Страх перед скандалом", „Жовтий пірат".

ВАНДА: „Не знала кохання" і „Місто у вогні".

ГРАЖИНА: „Забута мельодія".

ЕВРОПА: „Володарка".

КАСІНО: „Людські серця" (Волес Бері).

КОПЕРНИК: „Панни на віддаленні" (Діна Дарбін) і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".

МЕТРО: „Пригоди Робін Гуда з Еррель Флинн.

МІРАЖ: „Сестри Клє".

МУЗА: „Альпейські осли" з Фліпом і Флапом.

ПАЛЯС: „Волоцюги" (Шолко й Тонько).

ПАКС: „Трафальгар".

ПАТРІЯ: „Пан без мешкання".

РАЙ: „Голос матері" (Джілі).

РІЯЛЬТО: „Ґібральтар".

РОКСІ: „Серце матері" та кольоровий додаток.

СВІТ: „Кавчук", „Битва на Бродвею".

СВЯТОВИД: „Погоня", „Стрілець із Бенгалю".

СТИЛЕВЕ: „Засуджені" та ревія.

ТОН: „Нині вечором у Ріца", „Местник".

УТІХА: „Баталія безбожних" і ревія.

ХИМЕРА: „Знахарева дочка" (Павля Веселі).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Японія ч. II."

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 28. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: „Як прийняти летнисьхових гостей", ради, вістки, музика з пл., 11.00 Із життя вояків, авд. для старших дітей, 11.25 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14. Інформаційна газетка в українській мові. 14.10 Музика Монюшка з пл., 14.30 Відчит про Кюрі-Склодовську, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Мрії про крила (Леонардо да Вінчі) авд. для молоді, 15.25 Спортовий порадник, 15.35 Сальон. орх., 16.00 Попол. денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Моцарт: Дівертіменто на два кларнети та фаґот, 17.00 Найвищі та найнижчі температури, 17.15 Віольончеля, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральний концерт: Давня музика, 18.30 Старосвітський курант, 19.00 Розр. концерт, орх., пісеньки, тенор, 20.00 Плекання лікарських ростин, Актуальна хліборобська гутірка, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метерольоґ. вістки, спорт, програма на завтра. 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, орх., форт., 22.20 Імперіяльні герої, літер. нарис, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 29. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.0 Для шкіл, 8.10 Розривкова муз. з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Екзотичні мотиви у фільмовій музиці, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 „День ліса", словно-муз. авд., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Про Кайтуся та шумливий ліс", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Форт., 17.00 „Травень, фіолетний хлопець", 17.15 Тому 120 літ, муз.-словна авд., 17.58 Авдиція, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка з слухачами, 18.30 Гутірка: „У лісі" словно-муз. авд., 19.15 Розр. концерт, орх., саксофон, баритон, вібрафон, 20.00 Кормлення інвентаря у дрібному господарстві, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метерольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт, у перервах монольоги, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 30. квітня 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: газетка, огляд ринків рільних продуктів, гармоністи, 8.45 Поздоров., Хліб. скрипалька, популярна музика з пл., коло 10.30 після богослуження музика з пл., 10.50 Військ. орх., 11.20 Міжнар. торги у Познані, 11.45 Огляд часописів, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Київська виправа та віднискання Галичини, 13.15 Орх., 14.40 Трохи пісні трохи слова, 15.00 Новий нар. театр, 16.30 Звук. репортаж, 16.50 Поет.-муз. монтаж, 17.20 Орх., сопран, вок. квартет; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Фрагм. з бігу Рашин-Варшава, 20.00 Легка музика з пл., 20.15 Збірні спорт. вістки, веч. денник, політ. огляд, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Танк. музика, орх., 21.50 „Пані чули, пані Канова", 22.30 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.15 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 28. квітня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Солісти, 19.00 Мельодії Півдня, 20.15 Розр. музика. БЕРОМІНСТЕР 19.40 Швайц. військ. марші, 20.30 „Перші люди" оп. Р. Стефана, 21.55 Весела музика, БУДАПЕШТ 17.10 Джез, 18.35 Форт., 19.30 Опера, 22.40 Комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ 15.30 Брамсові пісні та баляди, 19.00 Нар. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.15 Музика, 21.00 „Перемишль" драматична авд. Вольфґанґа, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.35 Сольо на траутоніюм, 20.15 Камер. концерт, 22.30 Соната ц-дур на гамбу та клявесин Гендля, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.30 Російська камеральна музика, 21.15 Година сміху, 22.15 Нім. комунікат МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 22.30 Віол. рецітель, ПАРІ ПТТ 18.05 Скрипка, 20.30 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Пісні, РАДІО РОМАНІЯ 19.35 Опера, РИГА 17.25 Камер. муз., 19.15 Лотиська музика, 20.35 Орх., спів, РИМ 21.00 „Федора" оп. Джордана, СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 18.15 Популярна муз., 19.00 Форт., 19.30 „Манон" оп. Масканія, ШТУТҐАРТ 19.00 „Валькірія" оп. Ваґнера.

Субота, 29. квітня 1939.

БЕРЛІН 15.30 Пісні і оповідання, 20.15 Веселий вечір, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта, БЕРОМІНСТЕР 19.40 Пісні, БУДАПЕШТ 17.40 Нар. пісні, 22.00 Легка форт. музика. ВІДЕНЬ 18.45 Концерт, **19.50 Українські вістки,** 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Музика, 18.00 Твори Ґріґа та Брамса, 20.15 Концерт есп. муз., КОПЕНГАГЕН 20.00 Твори Свендсена та Ґріґа, ЛЮКСЕМБУРҐ 21.15 Симф. конц., МІЛЯНО 21.00 „Король Лір" оп. Фрацція. ПОСТ ПАРІЗІЄН 18.00 Форт., РАДІО ПАРІ 18.15 „Люїза" оп. Шарпентієра, РАДІО РОМАНІЯ 20.15 „Лє Паралі де Пері" оп. Шумана, РИМ 21.00 Орх. Концерт, 22.10 Розр. музика. СОФІЯ 18.15 Квартет мандоліністів 18.45, 20.55 Легка музика, 20.00 Спів.

Неділя, 30. квітня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Дута італ. і мадярська музика, 19.20 Танк. мельодії. БІЛГОРОД 18.15 Хор, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 21.05 Оп. орх., 22.15 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Двожакові пісні, 19.00 Пісні та музика, **19.50 Українські вістки,** 20.15 Військова орх., хор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Шведська музика, 18.30 Скрипка, саксофон, кларнет, 19.20 Індіянська фантазія на форт., орх., 20.15 Італ. орх., МІЛЯНО 17.15 Симф. концерт, 22.30 Розр. музика, МІНХЕН 20.15 „Богема", оп. Пучінія, РАДІО ПАРІ 19.00 Після комунікату легка музика, 20.30 Симф. концерт, РИМ 17.15 Розр. музика, 21.00 Скрипка (Аріґо Серато), форт., 22.00 Оперетковї мельодії, САРБРІКЕН 20.15 „Тоска", оп. Пучінія, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 20.00 Смичк. квартет, 22.00 Легка музика.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Біржа.

Львів, 27 квітня 1939

ГРОШІ

Бельґи бельґ. 89.35—89.97, Доляри америк. 5.30.00—5.32.20, Доляри канад.— 5.26.50—5.29.00. Фльор. гол. 281.70—283.62 Франки франц. 14.04—14.15, Франки шв. 118.65—119.75. Фунти англ. 24.83—24.97 Гульд. данц. 99.75—100.25 Кор. данські 110.80—111.53, Корони норв. 124.65—125.52 Корони шведські 127.8—128.72, Ліри іт. 16.30—16.90, Марки финляндські 10.70—11.04, Марки нім. срібн. 79.50.

Акції.

Банк Польський 110.00, Цукор 38.00—38.50, Вугіль 37.25—37.00, Ліпльпоп 92.00—92.50. Моджеїв 21.00—21.75, Островець 80.00—84.50, Стараховиці 57.00—00.00, Жирардів 63.50—63.00, Гєрбут 70.25.

Папери.

4 і пів внутрішня 61.50, 3 інвестиційна 1 ем. 85.00, серія 00.00—00.00. 2 ем. 84.00 серія 00.00—87.00, 5 конверсійна 67.00 5 колійова 00.00—63.00, 4 прем. дол. 41.00 4 консолідаційна 63.00—62.50.

Тенденція сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дн. 27 квітня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.05
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло і молоко вдержана; на яйця знижкова

ОПОВІСТКИ

Звичайні Загальні Збори Видавничої кооперативи „ВОГНІ", відбудуться в суботу, дня 29. квітня 1939 р. в год. 17 (пятій пополудні) в домівці кооперативи при вул. 29-го Листопада ч. 23, партер. 1—1 923 Надзірна Рада.

Деканат Теольоґічного Виділу Гр.-кат. Богословської Академії у Львові, подає до відома заінтересованих, що іспити передординаційні і переконкурсові в місяці травні, відбудуться дня 8-го (понеділок) від год. 15.30. 924

КУПНО — ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ, ледівнички передсезонова продаж, рабат 10%, Вінклер, Леґіонів 37. 891 7-7

„ПАЛІЮМ" продає найдешевше, найліпші, найтриваліші робітні убрання, охоронні плащі, мотоциклові комбінезони, імпреґновані плащі мужеські і дитячі. Гетьманська 22, ріг Лукасінського. 1-1 906 16

ПЛАЩІ ВІД 16.— ЗОЛ. убрання, сукенки, дитяче білля, поручає по безконкуренційних цінах „СЬВІТ ДЗЕЦКА" Львів, Сикстуська 2. 887 2—

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КВАЛІФІКОВАНИЙ фаховець в бранжі фарбово-косметичної потрібний. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Косметика". 908 —2

МЕШКАННЯ

ДЛЯ одної-двох Пань-Пані на добрім становищі комфортова кімната — утримання при інтелігентній родині. Здорова 5, мешкання 6. 908 2—

ДЕШЕВО до винайму МЕШКАННЯ чотирокімнатне повнокомфортове, вул. Шептицьких 14. 912 2—3

Р І Ж Н І

НАЙМОДНІШІ годинники будильники, біжутерію, срібло, вручає дарунки найдешевше **Вандер,** вул. Шайнохи один. Там прецізійна дешева направа годинників і біжутерії. 890 4—11

СТРОЄННЯ, направа фортепіянів, виїзд на провінцію. Львів, Уєйського 4, н. 2 О. Благодір. Особисто тільки від 19—21 921 1—5

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.